

**КЛИМАТТЫҢ ӨЗГЕРУІНЕ БЕЙІМДЕЛУГЕ ҚАТЫСТЫ
“АЛМАТЫ “ӘКК” АҚ ҚАБЫЛДАҒАН ІС-ӘРЕКЕТТЕРІН
ТАЛДАУ ЖӘНЕ БАҒАЛАУ НЕГІЗІНДЕ
КЛИМАТТЫҚ ЕСЕБІ**

ОРЫНДАЛҒАН:

«Eurasian GHG Management» ЖШС
2024 жылғы 01 шілдедегі
№ 100840016104EER2406007/00 келісім

Директор О.Никифоров

2024 ЖЫЛ

МАЗМҰНЫ

КІРІСПЕ	3
1 КЛИМАТТЫҚ ҚЫЗМЕТКЕ ҚАТЫСТЫ ҚОҒАМДЫ БАСҚАРУ ЖҮЙЕСІНІҢ СӘЙКЕСТІГІН ТАЛДАУ	6
1.1 Климаттық қызметке қатысты Қоғамды басқару жүйесінің сәйкестігін талдау	7
1.2 "Алматы" ӘКК" АҚ климатқа бейімделу жөніндегі іс-қимылдарға қатысты стратегиясын талдау	13
1.3 Климаттық тәуекелдерді бағалау	16
2 "АЛМАТЫ" ӘКК" АҚ ЖӘНЕ ОНЫҢ ЕНШІЛЕС ҰЙЫМДАРЫНЫҢ ҚОРШАҒАН ОРТАҒА ӘСЕРІН БАҒАЛАУ	26
2.1 Биологиялық алуан түрлілік	26
2.2 Энергия тұтыну	26
2.3 Парниктік газдар шығарындылары	28
2.4 Атмосфераға ластаушы заттардың шығарындылары	35
2.5 Су және сарқынды сулар	37
2.6 Қалдықтар	38
2.7 Қоршаған ортаны қорғау саласындағы басқарудың нәтижелілігін сипаттайтын көрсеткіштер	38
3 СТРАТЕГИЯҒА, МАҚСАТТАРҒА, ҚҰНДЫЛЫҚТАР МЕН ЖОСПАРЛАРҒА ҚАТЫСТЫ КЛИМАТТЫҚ ҚЫЗМЕТКЕ ҚАТЫСТЫ ҚОҒАМНЫҢ БАСҚАРУ ЖҮЙЕСІН ЖЕТІЛДІРУ ЖӨНІНДЕГІ ҰСЫНЫМДАР	42
А ҚОСЫМШАСЫ. Қызмет көрсетудің жоспар-кестесі	52
Б ҚОСЫМШАСЫ. Бастапқы ақпаратты жинау нысандары	57
В ҚОСЫМШАСЫ. Ресурстарды тұтынуды есептеу	60
Г ҚОСЫМШАСЫ. Парниктік газдар шығарындыларын есептеу	61
Д ҚОСЫМШАСЫ. Ластаушы заттардың шығарындыларын есептеу	62
ТЕРМИНДЕР МЕН АНЫҚТАМАЛАР	63
ПАЙДАЛАНЫЛҒАН ДЕРЕККӨЗДЕРДІҢ ТІЗІМІ	66
ҚЫСҚАРТУЛАР МЕН БЕЛГІЛЕУЛЕРДІҢ ТІЗБЕСІ	71
ОРЫНДАУШЫЛАР ТІЗІМІ	72

КІРІСПЕ

Осы климаттық есеп "Алматы" ӘКК" АҚ – ның Климаттың өзгеруіне бейімделуге қатысты қабылдап жатқан іс-қимылдарын талдау және бағалау негізінде, 2024 жылғы 01 шілдедегі № 100840016104ЕЕР2406007/00 шартын орындау шеңберінде дайындалған бұдан әрі – Климаттық есеп, Техникалық ерекшелікке сәйкес, "Климаттық есепті дайындау жөніндегі қызметтер" 100840016104ЕЕР2406007/00 шартына 2-қосымша және ҚР Экологиялық кодексінің [1], 18-тарауының "Климат және атмосфераның озон қабаты" талаптарына сәйкес 2021 - 2023 жылдардағы климаттың өзгеруіне бейімделуге қатысты "Алматы" ӘКК" АҚ қабылданып жатқан іс-қимылдарын талдауға және бағалауға негізделген.

Осы Климаттық есепте ақпаратты ашу екі тәсіл бойынша жүргізіледі:

1) GRI [2] (Global Reporting Initiative) стандарттарының талаптарына сәйкес GRI [3] стандарты ұсынған мынадай бағыттар бойынша "Алматы" ӘКК" АҚ мен оның еншілес ұйымдарының қоршаған ортаға әсері ашылады:

- а) биологиялық әртүрлілік,
- б) энергетика,
- в) су және сарқынды сулар,
- г) эмиссиялар,
- д) қалдықтар,
- е) жеткізушілерді экологиялық бағалау.

2) TCFD (Task Force on Climate-related Financial Disclosures)¹ ұсынымдарына сәйкес климаттың өзгеруінің қаржы секторы компанияларының өздерінің қызметіне ықтимал әсері туралы ақпарат ашылады:

- 1) климаттың өзгеруі тудыратын физикалық тәуекелдер;
- 2) жаңа үлгідегі төмен көміртекті экономикаға көшу тәуекелдері.

Климатпен байланысты қаржылық ақпаратты ашу жөніндегі нысаналы топтың ұсынымдарына сәйкес [4] "Алматы" ӘКК" АҚ және оның еншілес ұйымдарының қызметін талдау климатпен байланысты ақпаратты ашу үшін төрт түйінді элементті қамтиды:

Басқару (Governance) - Климаттық тәуекелдер мен мүмкіндіктерді басқарудағы директорлар кеңесінің және топ-менеджменттің рөлі;

Стратегия - нақты және әлеуетті климаттық тәуекелдер мен ұйымдастыру мүмкіндіктері; ұйым стратегиясының әртүрлі климаттық сценарийлерге тұрақтылығы;

Тәуекелдерді басқару (Risk-management) - сәйкестендіру, бағалау, климаттық тәуекелдер мен мүмкіндіктерді басқару процестері және осы процестерді ұйымның тәуекел-менеджменті жүйесіне интеграциялау;

¹ <https://www.fsb-tcfid.org/recommendations/>

Метриктер мен мақсаттар (Metrics and targets) - климаттық тәуекелдер мен мүмкіндіктерді бағалау және басқару үшін пайдаланылатын көрсеткіштер мен мақсаттар.

Климаттық есепті дайындау үшін климаттың өзгеруіне бейімделуге қатысты "Алматы" ӘКК" АҚ қабылдайтын іс-қимылдарды зерттеу 4 кезеңде жүзеге асырылды:

1-кезең: Бастапқы деректерді жинау. Климаттың өзгеруіне бейімделуге қатысты қызмет туралы алынған ақпаратты талдау.

Осы кезеңде Техникалық ерекшеліктің талаптарына сәйкес осы Климаттық есепке А қосымшада ұсынылған қызметтер көрсетудің жоспар-кестесі әзірленді.

Жоспар-кестеге сәйкес талдамалық зерттеулер жүргізу үшін кейіннен бастапқы деректердің әзірленген нысандарын толтыра отырып, жауапты персоналға сұхбат жүргізу, корпоративтік нормативтік құжаттарды, сандық ақпаратты растау актілері мен көшірмелерін жинау арқылы бастапқы ақпаратты жинау жүргізілді. Бастапқы ақпаратты жинау нысандары Б қосымшасында берілген.

2-кезең: TCFD ұсынымдарына сәйкес "Алматы" ӘКК" АҚ-ның жетілу деңгейін талдау. Климаттық тәуекелдерді бағалау.

TCFD ұсынымдарын басшылыққа ала отырып, жұмыстың екінші кезеңінде біз "Алматы" ӘКК" АҚ 2021 жылғы 1 қаңтар мен 2023 жылғы 31 желтоқсан аралығында экологиялық қызметті басқару жүйесіне кешенді шолу жүргізілді және мынадай материалдар әзірленді:

- климаттық қызметке қатысты Қоғамды басқару жүйесінің сәйкестігін талдау;

- "Алматы" ӘКК" АҚ мен оның еншілес ұйымдарының экология және климаттың өзгеруі мәселелері бойынша стейкхолдерлермен өзара іс-қимылы;

- "Алматы" ӘКК" АҚ-ның климатқа бейімделу жөніндегі іс-қимылдарға қатысты стратегиясын талдау;

- климаттық және экологиялық тәуекелдерді бағалау.

3-кезең: "Алматы" ӘКК" АҚ және оның еншілес ұйымдарының қоршаған ортаға әсерін бағалау.

Осы кезеңде жүргізілген жұмыс TCFD-нің төртінші негізгі тақырыбына сәйкес келеді - Метриктер мен мақсаттар.

Парниктік газдар мен ластаушы заттардың тікелей шығарындыларын бағалау Б қосымшасында және отынды есептен шығару актілерінде ұсынылған отын ресурстарын тұтыну туралы бастапқы деректердің негізінде есептеу әдісімен жүргізілді. Есептеуді жүргізу әдіснамасы осы Климаттық есептің 3-бөлімінде баяндалған.

4-кезең: Климаттық қызметке қатысты Қоғамның басқару жүйесін жетілдіру жөнінде есеп пен ұсынымдар дайындау.

Климаттық қызметке қатысты Қоғамның басқару жүйесін жетілдіру жөніндегі ұсынымдар халықаралық стандарттар мен озық тәжірибелерге сәйкес әзірленді.

Зерттеу шекаралары мыналарды қамтиды:

- бас компания: "Алматы" ӘКК" АҚ, ол өз қызметін тауарлар мен қызмет көрсетулерді өндіру мен сатудан пайда табу мақсатында жүзеге асырады, одан кейін Алматы қаласы тұрғындарының әлеуметтік, экономикалық немесе мәдени мақсаттарын іске асыру үшін қайта инвестицияланады. Қоғамның мекен-жайы: Қазақстан, Алматы қаласы, Байзақов көшесі, 303;

- еншілес компаниялар:

"Алматы индустриалық аймағы" ЖШС - кәсіпкерлерге аумақ пен инфрақұрылым беру жолымен өнеркәсіптік жобаларға инвестицияларды қолдау мақсатында құрылған Алматы қаласының индустриялық аймағын басқару (қатысу үлесі - 100%). ЖШС мекен-жайы: Қазақстан, Алматы қаласы, Абылай хан даңғылы 74А;

"Almaty Finance" ЖШС - басым жобаларды іске асыруға жеңілдікпен қаржыландыру. (қатысу үлесі - 100%). ЖШС мекен-жайы: Қазақстан, Алматы қаласы, Байзақов көшесі, 303;

"Almaty Finance" ЖШС-нің "Almaty" микроқаржы ұйымы" ЖШС еншілес ұйымы бар, ол шағын бизнес жобаларын жеңілдікпен қаржыландыруды жүзеге асырады. ЖШС мекен-жайы: Қазақстан, Алматы қаласы, Байзақов көшесі, 303;

"Алматы қаласы әкімдігінің күрделі құрылыс кәсіпорны" ЖШС - Ескі үйлерді бұзу және олардың орнына қазіргі заманғы ғимараттар мен құрылыстарды салуды ұйымдастыру жолымен тұрғын үй секторын жаңғырту жөніндегі жобаларды басқару (қатысу үлесі - 100%). ЖШС мекен-жайы: Қазақстан, Алматы қаласы, Байзақов көшесі, 303.

Зерттеу жүргізу кезінде ақпарат жинаудың мынадай әдістері қолданылды:

- компания қызметкерлеріне сұрау салынған ақпараттың нысандарын алдын ала таратумен сұхбат жүргізу;

- жұмыстарды орындауға және есептілікті дайындауға жауапты бөлімшелер ұсынған құжаттарды контент-талдау.

1 КЛИМАТТЫҚ ҚЫЗМЕТКЕ ҚАТЫСТЫ ҚОҒАМДЫ БАСҚАРУ ЖҮЙЕСІНІҢ СӘЙКЕСТІГІН ТАЛДАУ

GRI және TCFD стандарттары бойынша ақпаратты ашу тәсілдерін талдау кезінде басшылық пен менеджмент туралы ақпарат ұйымның қоршаған ортаға әсерін басқару және керісінше қоршаған ортаның компанияға әсерін болдырмайтын іс-қимылдарды басқару қалай ұйымның стратегиясы мен қызметіне интеграцияланғанын түсіну үшін маңызды.

Климаттық есептің GRI және TCFD талаптарына сәйкестігі үшін "Алматы" ӘКК" АҚ басқару органдарына қатысты корпоративтік құжаттардың қоршаған ортаға әсерлерді және климаттың өзгеруінің әсерін басқаруды қадағалау үшін ұйымдастырушылық және басқарушылық әсерлермен қаншалықты жақсы жабдықталғанына және олардың осы әсерлерге қатысты басқару органдарының рөлі мен жауапкершілігін қаншалықты көрсететініне талдау жүргізілді.

"Алматы" ӘКК" АҚ корпоративтік басқаруға бағалау жүргізу кезінде мынадай ақпарат көздері қаралды:

- "Алматы" ӘКК" АҚ-ның даму бағдарламасы [5];
- Корпоративтік басқару кодексі [6];
- "Алматы" ӘКК" АҚ-ның тұрақты даму саласындағы саясаты [7];
- Директорлар кеңесі туралы ереже [8], далее – ДК,
- Басқарма туралы ереже [9],
- ДК тағайындау, сыйақы және әлеуметтік мәселелер жөніндегі комитет туралы ереже [10],
- СД стратегиялық және бюджеттік жоспарлау комитеті туралы ереже [11],
- "Алматы" ӘКК" АҚ Директорлар кеңесінің аудит комитеті туралы ереже [12];
- Стейкхолдерлер картасы [13];
- Инвестициялық жобаларды қарау, іріктеу және сүйемелдеу қағидалары [14];
- Қызметкерлердің қызметін бағалау қағидалары [15];
- "Алматы қаласы әкімдігінің күрделі құрылыс кәсіпорны" ЖШС тозығы жеткен тұрғын үйді жөндеу бойынша инвесторларды іріктеу ережесі [16];
- "Almaty Finance" ЖШС (Алматы қаржы)² қаржыландыруды алу үшін құжаттар тізбесі.

"Алматы" ӘКК" АҚ корпоративтік басқаруды бағалауды жүргізу кезінде Scoring Methodology бағалау әдіснамасында [17] ұсынылған климаттық есептілік бойынша халықаралық рейтингтік бағалауға қатысатын кәсіпорынның рейтингтік көрсеткіштерін арттыратын факторлар ескерілді. CDP [17] ұсынымдарын қолдану міндетті емес, бірақ мүмкіндігінше, себебі рейтингтік бағалаумен талап етілетін ақпаратты ашпайынша, алдыңғы жылдық есептілікпен салыстырғанда бағалау балын жоғарылату болмайды.

² <https://spkalmaty.kz>

1.1 Климаттық қызметке қатысты Қоғамды басқару жүйесінің сәйкестігін талдау

Басқару ұйым акционерлер мен басқа да мүдделі тараптардың мүдделері үшін басқарылатын және бақыланатын жүйені білдіреді. 1-кестеде климаттық іс-қимылдардың үздік тәжірибесінің ұсынымдары бойынша "Алматы" ӘКК" АҚ корпоративтік басқарудың негізгі оң тұстары мен кемшіліктері ұсынылған.

1-кесте - Корпоративтік басқару деңгейінің түйінді оң тұстары мен кемшіліктері

Нормативтік құжаттың талабы	Оң тұстары	Кемшіліктері
Климаттық қызметке қатысты қоғамды басқару жүйесінің сәйкестігін талдау		
TCFD [4] ұсынымдарының 1-бөлімі GRI 2 стандартының [18] 2-9, 2-10, 2-11, 2-12, 2-13, 2-14, 2-19, 2-20 бөлімдері C1.2 бөлімі Scoring Methodology [17]	Директорлар кеңесінің Стратегиялық және бюджеттік жоспарлау жөніндегі комитетінің құзыретіне Қоғам қызметінің ұзақ мерзімді перспективадағы тиімділігін бағалау үшін, оның ішінде Қоғам қызметінің тиімділігін арттыруға ықпал ететін шараларды әзірлеуге қатысты мәселелер бойынша ұсынымдар әзірлеу және Директорлар кеңесіне ұсыну кіреді. Қоғам қызметінің тиімділігін, оның ұзақ мерзімді құндылығын және тұрақты дамуын арттыру.	Ұйымның қоршаған ортаға әсерін және климаттың өзгеруінің "Алматы" ӘКК "АҚ мен оның еншілес ұйымдарының әл-ауқатына әсерін қадағалаудағы СК рөлі жазылмаған
	ДК жыл сайын Директорлар кеңесі мен оның комитеттерінің есепті кезеңдегі қызметінің қорытындылары, Директорлар кеңесі ұзақ мерзімді құнның өсуі және тұрақты даму бойынша қабылдаған шаралар көрсетілетін есепті ұсынады.	СК немесе оның Комитеттерінің климат және қоршаған орта мәселелері бойынша мүдделі тараптармен өзара іс-қимылы жазылмаған
	[9], [10], [11], [12] ережелерде жоғары басшылықтың Қоғамның жалғыз акционерімен өзара іс-қимыл тәртібі және тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау жүйесінің тиімді жұмыс істеуін қадағалауға назар аудару белгіленген.	"Алматы" ӘКК" АҚ мен оның еншілес ұйымдарының қызметіне климаттың өзгеру тәуекелдерінің әсерін ескере отырып, тәуекелдерді басқару жүйесінің тиімді жұмыс істеуіне қадағалау
	Тұрақты даму мәселелерін ДК кеңестерінде қарау және ДК туралы ережеде жалғыз акционер жылына кемінде 1 рет бекітілген	Жоғары басшылықтың кеңестерінде климатпен және экологиялық ақпаратпен байланысты мәселелерді

		тоқсанына бір рет көтеруді ұсынамыз, өйткені бұл жағдайда C1.2 Scoring Methodology [17] бөліміне сәйкес, егер тұрақты даму және атап айтқанда, климат мәселелері жылына 1 реттен жиі қаралатын болса, басшылық туралы ақпарат бөлімі үшін компания қосымша балл алады
GRI 2 стандартының [18] 2-19, 2-20 бөлімдері C1.2 бөлімі Scoring Methodology [17]	Қоғамда қызметкерлердің қызметін бағалау қағидалары [15], әзірленді, оларда құрылымдық бөлімшелердің басшылары мен қызметкерлерге арналған ҚНҚ карталары белгіленеді	Қоғам компанияларының қоршаған ортаға әсерін және климат өзгерістерінің Қоғам компанияларына әсерін басқаруды қадағалау жөніндегі жоғары басшы органның қызметін бағалау тәртібі ұсынылмаған
"Алматы" ӘКК" АҚ мен оның еншілес ұйымдарының экология және климаттың өзгеруі мәселелері бойынша стейкхолдерлермен өзара іс-қимылы		
GRI 3 [3]	Стейкхолдерлердің картасы [13] мүдделі тараптарды, экологиялық мәселелер мен климаттың өзгеруі мәселелерін қоса алғанда, олардың әсер ету және мүдделілік дәрежелерін ашады	Өзгерістер қажет емес
GRI 2 стандартының [18] 2-29 бөлімі Осы талап мүдделі тараптарға жеткізу тізбегінде қоршаған ортаға елеулі нақты және әлеуетті теріс әсерлер туралы ұйымның хабардарлығы туралы көрсету үшін қажет. GRI 308 стандартының [19] 308-2 бөлімі	Клиенттермен табысты өзара іс-қимыл жасау үшін "Алматы" ӘКК" АҚ-да жобаларды және/немесе бизнес-процестерді басқару сапасын арттыратын операциялық қызмет тәртібін белгілейтін бірнеше ереже әзірленді. Барлық әлеуетті және қолданыстағы клиенттер үшін ашық қолжетімділікте Қоғам ¹ сайтында "Алматы" ӘКК" АҚ инвестициялық жобаларын қарау, іріктеу және сүйемелдеу қағидалары[14], "Алматы қаласы әкімдігінің күрделі құрылыс кәсіпорны" ЖШС тозығы жеткен тұрғын үйді жөндеу бойынша инвесторларды іріктеу қағидалары [16], "Almaty Finance" ЖШС (Алматы Қаржы)2 қаржыландыруды алу үшін құжаттар тізбесі орналастырылған. Үміткер компаниялардың бизнес-жоспарларына қойылатын талаптарда компаниялардың	Әлеуетті инвесторларға және Қоғамның қызметтерін алуға үміткерлерге қойылатын талаптарды айқындайтын құжаттарда инвесторларды іріктеуге қатысуға немесе климатқа және қоршаған ортаға әсерге қатысты жобаларды іріктеуге қатысуға өтінім беретін қатысушыға ешқандай талаптар көзделмеген. Үміткер компаниялардың бизнес-жоспарларына қойылатын талаптарда ұсынылып отырған жобада ең озық қолжетімді технологияларды қолдануды, жобаның парниктік газдар шығарындыларын азайтуға әсерін немесе климаттың өзгеруіне бейімделудің өзге де шараларын көрсету

	экологиялық әсер ету бөлімін сипаттауы тиіс екендігі көрсетілген.	жөніндегі талаптар көрсетілмеген. Теріс әсерлер әлеуетті инвестор тудыруы мүмкін әсерлерді қамтиды, ескі тұрғын үйлерді жөндеу жобасын іске асыруға қаражат салуды жүзеге асыратын немесе әлеуетті инвестордың өз портфелінде көміртекті жобалары болуы мүмкін, немесе қаржылық қызметті алатын Қоғамның клиенті климатқа теріс әсер ететін жобаны енгізе алады, бұл өңірдегі экологиялық ахуалды нашарлатып қана қоймай, "Алматы" ӘКК" АҚ-ның климаттық іс-қимылдарға бейілділігіне қатысты беделіне де кері әсерін тигізеді.
GRI 2 стандартының [18] 2-29 бөлімі	Мүдделі тараптарға ұсыну үшін "Алматы" ӘКК" АҚ өз сайтында атқарылған жұмыс туралы жыл сайынғы есептерді орналастырады. Жалпы 2022 жылға арналған жылдық есептің құрылымы GRI 2 [18] стандартының ұсынымдары бойынша құрылған	2021 және 2022 жылдары атқарылған жұмыс туралы жылдық есептер климаттың өзгеруіне бейімделуге қатысты Қоғамның қызметі туралы ақпаратты жеткілікті түрде толық ашпайды. Жылдық есептің бөлімдері Қоғамның климаттық іс-қимылдарын басқару жөніндегі жоғары басшылықтың рөлі, бағалау және сыйақы туралы, Қоғамның қаржылық қызметін жүзеге асыру кезінде климаттық тәуекелдерді есепке алу туралы, Қоғамның қаржылық қызметінің портфеліне кіретін жобалардың климатқа әсері туралы және парниктік газдардың тікелей және жанама шығарындыларының көлемі туралы ақпаратты ашуды қамтымайды.
2-кесте	"Алматы" ӘКК" АҚ сайтта ^{Ошибка! 3} ақпарат не определена. тұрақты түрде және мүдделі тараптардың қажеттіліктерін ескере отырып, Алматы қаласы өмірінің түрлі	Тұрақты даму туралы есептілікті қоса алғанда, "Алматы" ӘКК" АҚ-ның жылдық есептілігінде Қоғам компанияларының қоршаған

	бағыттарында Қоғам компаниялары тобының жүргізіліп жатқан жұмысы туралы ақпаратты көрсетеді. "Алматы" ӘКК" АҚ-ның қоршаған ортаны басқару бойынша қабылдайтын іс-қимылдарының нәтижелері 2-кестеде көрсетілген.	ортаға қатысты ағымдағы қызметі туралы ақпараттан ешқандай ашылулар көрсетілмейді
--	---	---

2-кесте - "Алматы" ӘКК" АҚ-ның қоршаған ортаны басқару мәселелері бойынша қызметі туралы барлық мүдделі тараптарға қолжетімді ақпарат

Іс-шаралар өткізілетін жыл	Қабылданатын іс жүзіндегі әрекеттер
2021	<p>1) Өз алаңында мемлекеттік органдардың, өндірістік кәсіпорындардың, ІТ және инвестициялық компаниялардың бірінші басшыларын және түрлі саладағы шетелдік сарапшыларды біріктірген Almaty Investment Forum 2021 ұйымдастырылды және өткізілді. Форумның негізгі қорытындылары:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Қазақстан, Ресей, Қытайды қоса алғанда, түрлі елдерден 1800-ден астам адам; - қаланың цифрлық қосарланысын құру жөніндегі жоба ұсынылды, онда болжамды талдау шеңберінде мегаполистің дамуындағы негізгі тәуекелдерді, соның ішінде экологиялық тәуекелдерді анықтауға болады. - көмірмен жұмыс істейтін Алматы ЖЭО газдандыру жобасы ұсынылды, қазіргі уақытта жоба технологиялық және конструкциялық пысықтауды бастады. - Алматы қаласы, «Алматы ЭлектроТранс» ЖШС мен ЕҚДБ арасында 39 млрд теңге сомаға электр көлігін дамыту жобасы - экологияны жақсарту жөніндегі стратегиялық маңызды бағытты іске асыру бойынша үш жақты келісімге офлайн-қол қою өтті. <p>2) Тозығы жеткен тұрғын үй мәселесін шешу үшін 2021 жылдың ақпан айында әкімдіктің қаулысымен «Алматы қаласында 2021-2025 жылдарға арналған тұрғын үйді жаңғырту бағдарламасы» бекітілген. Бюджеттік қаржыландырудың жетіспеушілігін ескере отырып, жөндеуді қажет ететін үйлері бар аумақтарға инвесторларды табуға және тартуға баса назар аударылуда. СПК Алматы ӘКК инвесторлармен 8 келісім-шарт жасады, оның аясында 135 апатты үйді бұзу, сондай-ақ 144 тұрғын үй құрылысын салу жоспарлануда.</p> <p>Тозығы жеткен тұрғын үйлерді бұзу бағдарламасы аясында 2021 жылы Жетісу ауданында (111 пәтерлі 13 үй), Түрксіб ауданында (42 пәтерлі 3 үй), Бостандық ауданында (32 пәтерлі 4 үй) тұрғындарды қоныстандыру және 20 апатты үйлер бұзылды.</p> <p>Осы бағдарламаны жүзеге асыру нәтижесінде көмірмен жылытылатын пешпен жылытылатын үйлер және тазартылмаған сыртқы қоқыс шығару шұңқырлары бұзылды. Жаңа тұрғын үй орталықтандырылған жылумен, электрмен, сумен жабдықтау және кәріз жүйесіне толығымен қосылған, тазарту құрылыстары арқылы өтеді. Осылайша, бағдарламаны іске асыру парниктік газдардың да, сыртқы дәретханаларды пайдаланудан болатын ластаушы заттардың да шығарындыларын азайтуға ықпал етті.</p>

2022	<p>1) 2022 жылдың қаңтарында Тозығы жеткен тұрғын үйлерді бұзу бағдарламасы аясында жеке құрылыс салушы Бостандық ауданындағы 1 апатты үйді бұзуды аяқтады».</p> <p>2) 2022 жылдың маусымында ғалымдар мен мемлекеттік құрылымдардың өкілдері Бектұров атындағы Химия ғылымдары ҒЗИ-де кездесіп, Сорбұлақ жинақтаушының сарқынды суын қалай тазартып, ауыл шаруашылығы кәсіпорындарын суармалы сумен қамтамасыз етуді шешті. Іс-шараға «Алматы» ӘКК өкілдері қатысты. Тараптар Сорбұлақ жинағышының ағынды суын тазарту нәтижесінде Алматы облысының ауыл шаруашылығы кәсіпорындарын суармалы сумен қамтамасыз ету мүмкіндігін талқылады. Химия ғылымдарының ҒЗИ технологиясы бойынша қондырғылар көкөніс дақылдарын өсіруге, балықты қажетті көлемде және ұзақ мерзімді негізде өсіруге арналған кез келген қажетті параметрлерге дейін ағынды суларды тазартуға қабілетті.</p> <p>Жоба Алматының азық-түлік белдеуін нығайтуға, Алматы облысында әлеуметтік маңызы бар ауыл шаруашылығы өнімдерін өсіруге және алдағы уақытта облыстың ірі мегаполисі мен елді мекендеріне жеткізуге мүмкіндік береді, суармалы қажеттіліктерге арналған ауыз суды тұтынуды азайтады, сарқынды суларды жинақтаушы тоғандағы шөгінді шөгінділердің азаюын қамтамасыз етеді, соның салдарынан атмосфераға метанның шығуы азаяды.</p> <p>3) 2022 жылғы қазанда Мемлекет басшысы жариялаған "Табиғатта қоқысқа жол жоқ!" жалпыұлттық акциясы аясында Алматыда жаппай экологиялық сенбілік өтті, оған "Алматы" ӘКК" АҚ компаниялар тобының қызметкерлері қатысты. Акция Үлкен және Кіші Алматы шатқалдарындағы ең танымал туристік орындарды қамтыды:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Бутаковка шатқалы - орманшының үйінен бастап «Бутаковка» төменгі сарқырамасына дейін; 2) Ақбұлақ - Көк Жайлау - «Ақбұлақ» аялдамасынан бастап Көк Жайлау жазығына дейін; 3) Казачка шатқалы - Казачкадағы жабық шлагбаумнан бастап Көк Жайлау платосына дейін; 4) Кімасар шатқалы - қараусыз қалған үйден бастап Кімасар шатқалындағы кемпинг-аймаққа дейін; 5) Проходное шатқалы - тас аялдамадан бастап «Қыз жас» сарқырамасына дейін. <p>Жоба қоқыс ыдыраған кезде туристік маршруттарды топырақ пен ауаның ластануынан тазартуға ықпал етті.</p>
2023	<p>1) "Алматы" ӘКК" АҚ" Black Biotechnology "(BBT) ЖШС-мен органикалық ауыл шаруашылығын дамыту үшін инновациялық биоазықтық қоспалар мен тыңайтқыштар өндіру зауытын салу жобасы бойынша кепілдік беру (ірі қара малдың тағамдық рационының өзгеруі салдарынан метан шығарындыларын азайту) туралы шартқа қол қойды. Шарт шеңберінде «Алматы» ӘКК «Қазақстан қор биржасы» АҚ (KASE) алаңында орналастырылған BBT үш жылдық «жасыл» облигацияларына 1,5 млрд теңгеге дейінгі сомаға (шығарылым көлемінің 75%) негізгі қарызды төлеу бойынша кепілдік міндеттемелерін өзіне қабылдады.</p> <p>"Осы бағалы қағаздар ESG-облигацияларға олардың Халықаралық капитал нарықтары қауымдастығының (ICMA) жасыл облигациялар қағидаттарына сәйкестігіне байланысты жатады, бұл Green Investment Group-тың" Жоғары/Өте жақсы "деңгейіндегі тәуелсіз бағалауымен расталған. Шығарылым көлемі 2 млрд теңгені құрайды. Облигацияларды</p>

орналастырудан тартылған қаражат гумин заттары базасында биологиялық жемшөп қоспалары мен органикалық тыңайтқыштар өндіру зауытын салуға бағытталады, сол арқылы оларды Жасыл, әлеуметтік және тұрақты қаржы құралдары саласындағы саясатқа сәйкес пайдаланады.
Зауыттың құрылысы Алматының Индустриалды аймағында 1,5 га жер учаскесінде жоспарланған.

2) 2023 жылы дәстүрлі электрлік автобустардан басқа 50 автобусты қамтитын автобус паркін жобалау басталды, бұл ұтқыр көздерден парниктік газдар шығарындыларын азайтуға және қалалық ауа сапасының жай-күйін жақсартуға ықпал етеді;

Алматы Қаржы «Алматы қаласын дамытудың 2025 жылға дейінгі бағдарламасы және 2030 жылға дейінгі орта мерзімді перспективалар» [21] шеңберінде электр автомобильдерін және олардың инфрақұрылымын сатып алуға арналған жобаларды қолдауды жүзеге асырады. 2023 жылдың қорытындысы бойынша Алматы Қаржы жалпы сомасы 158 млн. теңгеге 13 электр автомобилін сатып алу бойынша екі жобаны қаржыландырды. Сатып алынған автомобильдер такси қызметтерін көрсету үшін, оның ішінде дәстүрлі отынмен жүретін автомобильдер үшін қолжетімділігі шектеулі аймақтарда пайдаланылады.

2023 жылы «КҚС» ЖШС «Алматы қаласында 2021-2025 жылдарға арналған тұрғын үй қорын жөндеу бағдарламасын» іске асыру аясында 42 ескі үй бұзылып, тұрғындар жаңа пәтерлерге көшірілді.

4) 2023 жылғы қыркүйекте «Алматы» ӘКК және «Алматы индустриалық аймағы» ЖШС, бұдан әрі - АИА, 2023 жылғы желтоқсанда БҰҰ Жаһандық шартының (UN Global Compact) [20] толық құқылы қатысушылары болды.

АИА ауқымды бастамаға қосылған Қазақстандағы алғашқы индустриялық аймақ болу құқығына ие болды және «Алматы» ӘКК-нің жалпы келісілген даму бағдарламасына [5] адалдығын білдіре отырып, адам құқықтары, қоршаған ортаны қорғау, еңбек қатынастары және сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес саласында тұрақты дамудың қағидаттары мен құндылықтарын сақтауға міндеттеме алды.

"Алматы" ӘКК" АҚ мен "Алматы Индустриялық аймағы" ЖШС адам, еңбек, қоршаған орта және сыбайлас жемқорлыққа қарсы күреске қатысты БҰҰ Жаһандық шартының он қағидатын қолдайды.

5) 2024 жылғы шілдеде Алматы Қаржы қуаты жылына 500 мың күн модулін шығаратын күн панельдерін шығаратын зауыт салу үшін 250 млн. теңге сомасында қаржылық қолдау көрсетті.

Сонымен қатар, Алматы Қаржы ауа бассейнінің ластану деңгейін төмендетуге және Алматы қаласының жалпы экологиясын жақсартуға бағытталған жобалардың түрлері мен қаржыландыру көлемін ұлғайтуды жоспарлап отыр. 2024 – 2025 жылдарға арналған «жасыл» жобаларды қаржыландырудың жиынтық көлемі 3-5 млрд. теңгені құрайды. Өзіне қабылдаған міндеттемелер шеңберінде АИА жыл сайын "Алматы" ӘКК" АҚ сияқты БҰҰ Жаһандық шартының қағидаттарын сақтау саласындағы өз жұмысының нәтижелері туралы есептілікті ұсынатын болады.

1.2 "Алматы" ӘКК"АҚ-ның климатқа бейімделу жөніндегі іс-қимылдарға қатысты стратегиясын талдау

Директорлар кеңесінің шешімімен "Алматы" ӘКК" АҚ Даму бағдарламасы [5] бекітілді, ол Қоғам қызметінің 2025 жылға дейінгі перспективадағы миссиясын, пайымын, мақсаттарын, міндеттерін, стратегиялық бағыттары мен негізгі көрсеткіштерін көрсететін стратегиялық жоспарды білдіреді. Бағдарлама Қазақстан Республикасының кәсіпкерлік саласындағы мемлекеттік саясатының, Алматы қаласының өңірлік саясатының негізгі бағыттарын ескере отырып және Алматы қаласын дамыту бағдарламасына [21], сондай-ақ даму институттарының әлемдік жұмыс тәжірибесіне сәйкес әзірленді.

"Алматы" ӘКК" АҚ-ның даму бағдарламасында Қоғамның тұрақты дамудың экологиялық мақсаттарына қатысты бейілділігі мәлімделді.

Бағдарламаның басым бағыттары мыналарды қамтиды:

- Қолайлы бизнес ортаны қамтамасыз ету және кәсіпкерлікті қолдау;
- Қолайлы қалалық ортаны қамтамасыз ету және әлеуметтік маңызы бар жобаларды іске асыру;
- Тұрақты институционалдық даму.

Руководством АО «СПК «Алматы» принята Политика в области устойчивого развития "Алматы" ӘКК "АҚ басшылығы Қоғамның тұрақты даму саласындағы қызметінің қағидаттары мен бағыттарын, оның ішінде мүдделі тараптармен өзара іс-қимылдың тиімді және ашық жүйесін құру бөлігінде айқындайтын тұрақты даму саласындағы саясатты [7] қабылдады; Қоғамның әрбір органының және барлық қызметкерлерінің тұрақты даму қағидаттарын іске асырудағы рөлін, құзыретін, жауапкершілігін бекітеді; Қоғамның тұрақты дамуы мен түйінді процестерінің өзара байланысын айқындайды.

Өзінің экологиялық қызметін жоспарлай және іске асыра отырып, Компания мынадай негізгі қағидаттарды ұстануға міндеттенеді:

- Қазақстан Республикасы заңнамасының, қолданылатын нормалар мен стандарттардың және қоршаған ортаны қорғау саласындағы ішкі құжаттардың талаптарын мүлтіксіз сақтау.

- Қоршаған ортаға келеңсіз әсерді болдырмау жөніндегі алдын алу шараларының осындай әсердің салдарларын жою жөніндегі шаралардың алдында артықшылығын қамтамасыз ету.

- Ресурстарды артық тұтынуды қысқарту және энергия тиімді технологияларды енгізу, суды тұтынуды азайту, электрондық құжат айналымы жүйесін және екіжақты баспа практикасын енгізу есебінен кеңсе мұқтаждары үшін қағаз шығынын азайту арқылы қолда бар теріс экологиялық әсерді азайту.

- Қаржыландырылатын жобаларды іске асырудың барлық сатыларында қоршаған ортаға теріс әсер ету тәуекелдерін барынша азайтуды көздеу.

- Қоғам қызметінің теріс әсерінен қоршаған ортаға келтірілген зиянды толық көлемде өтеу.

- Қоғам компаниялары тобы қызметінің маңызды экологиялық аспектілері туралы ашық коммуникацияларды, жұртшылық, жалғыз қатысушы, қоршаған ортаны қорғау саласындағы мемлекеттік уәкілетті орган және басқа да мүдделі тараптар алдында хабардар болуды және тұрақты есеп беруді қамтамасыз ету.

- Міндеттер мен жауапкершілікті бөлу, оны қолдау және тиімді жұмыс істеу үшін өкілеттіктер беру жолымен қоршаған ортаны қорғау саласындағы басқару жүйесі мен көрсеткіштерін ұдайы жақсартуды қамтамасыз ету.

"Алматы" ӘКК" АҚ БҰҰ Жаһандық Шартының [20] тұрақты даму саласындағы қағидаттары мен мақсаттарын ұстанатындықтан және өзінің Тұрақты даму саласындағы саясатты [7] қабылдауға адалдығын растағандықтан, GRI стандартының 2 (2-23-бөлім) [18] талаптарын орындау үшін Ұйымның тұрақты даму мәселелері жөніндегі міндеттемелеріне қатысты Қоғамның жыл сайынғы жылдық есептілігінде 3-кестеде көрсетілген ОДМ-ге "Алматы" ӘКК" АҚ-ның үлесін енгізуді декларациялауды ұсынамыз.

3-кесте - "Алматы" ӘКК "АҚ-ның тұрақты даму мақсаттарына қол жеткізуге қосқан үлесі

Климаттық есеп бөлімдері	"Алматы" ӘКК" АҚ қабылдайтын іс-әрекеттермен ОДМ-ге үлес қосуды нақты көрсету
	6-мақсат «Барлық адамдар үшін су ресурстары мен санитарияның болуын және ұтымды пайдаланылуын қамтамасыз ету»
2-кестенің 2022-бөлімінің 2) тармақшасы	Сорбұлақ жинақтағышының сарқынды суларын тазарту және ауыл шаруашылығы кәсіпорындарын суды тұтынудың желілік технологиясынан циклдік технологиясына көшу есебінен суармалы сумен қамтамасыз ету жөніндегі жобаны қаржыландыру мүмкіндігін қарау
	12-мақсат «Тұтыну мен өндірістің тұрақты модельдерін қамтамасыз ету»
2.3.4-бөлім	Қоршаған ортаның ластану деңгейін төмендету үшін "Алматы" ӘКК"АҚ бензинмен жұмыс істейтін ескірген автомобиль техникасының паркін азайтты. "Алматы" ӘКК" АҚ мен оның еншілес компанияларының балансында қалған автомобильдер үнемді модельдерге жатады, жоғары октанды бензинді тұтынады. АИА 2022 жылы негізгі құралдарға аккумуляторлармен жұмыс істейтін айырлы тиегішті енгізді.

<p>2023 жылға Даму бағдарламасы [5] бойынша ҚНҚ орындалуы туралы есеп</p>	<p>"Алматы" ӘКК" АҚ және оның еншілес компаниялары цифрландырылған бизнес-процестердің үлесін кеңейту есебінен қағаз ресурстарын тұтынуды жоспарлы түрде азайтады, бұл ормандарды сақтауға және целлюлоза-қағаз өнімдері өндірісінен ластаушы заттардың шығарындыларын азайтуға ықпал етеді.</p> <p>2023 жылдан бастап «Алматы» ӘКК» АҚ өз қызметінің тұрақты даму қағидаттарына сәйкестігін рейтингтік бағалауға қосылды, бұл «Алматы» ӘКК» АҚ-нан ынтымақтасатын немесе қызметтер алатын мүдделі тараптар арасында ESG қағидаттарын танымал етуге қызмет етеді.</p>
<p>2-кестенің 2022- бөлімінің 1) тармақшасы және 2023- бөлімінің 3) тармақшасы</p>	<p>КҚК ескі үйлерді бұзу бағдарламасы шеңберінде жаңа үйлер салуға шарттар жасасады. 2022 және 2023 жылдардың қорытындылары бойынша 43 ескі үй бұзылды, бұл сыртқы дәретханалар мен қазылған шұңқырлардан ластаушы заттар шығарындыларын азайтуға, су ресурстарын тұтынуды азайтуға, көмір отынын жеке пештермен жағудан ластаушы заттар мен парниктік газдар шығарындыларын азайтуға ықпал етті.</p>
	<p>13-мақсат «Климаттың өзгеруіне және оның салдарына қарсы күрес бойынша шұғыл шаралар қабылдау»</p>
<p>2-кестенің 2023- бөлімінің 1) тармақшасы</p>	<p>"Алматы" ӘКК"АҚ "Black Biotechnology" ЖШС-мен ірі қара малдың тағамдық рационының өзгеруі салдарынан метан шығарындыларын төмендетуге ықпал ететін органикалық ауыл шаруашылығын дамыту үшін инновациялық биоазықтық қоспалар мен тыңайтқыштар өндіретін зауыт салу жобасы бойынша кепілдік беру туралы шартқа қол қойды.</p>
<p>2-кестенің 2023- бөлімінің 2) тармақшасы</p>	<p>2023 жылы дәстүрлі 50 электр автобусынан басқа автобус паркін жобалау басталды, бұл мобильді көздерден парниктік газдар шығарындыларын азайтуға және қалалық ауа сапасының жағдайын жақсартуға ықпал етеді;</p>
<p>2-кестенің 2023- бөлімінің 1) тармақшасы</p>	<p>Алматы Қаржы «Алматы қаласын дамытудың 2025 жылға дейінгі бағдарламасы және 2030 жылға дейінгі орта мерзімді перспективалар» [21] шеңберінде электр автомобильдерін және олардың инфрақұрылымын сатып алуға арналған жобаларды қолдауды жүзеге асырады, олар көліктен атмосфераға ластаушы заттар мен парниктік газдар шығарындыларын азайтуға ықпал ететін болады.</p>

	<p>15-мақсат. Құрлық экожүйелерін қорғау және қалпына келтіру және оларды ұтымды пайдалануға жәрдемдесу, орманды ұтымды пайдалану, шөлейттенуге қарсы күрес, жердің тозу процесін тоқтату және кері қайтару және биоәртүрлілікті жоғалту процесін тоқтату.</p>
<p>2.1 бөлім</p>	<p>2022 және 2023 жылдары "Алматы" ӘКК" АҚ мен АИА елді мекендердің басқарылмайтын жерлерін басқарылатын орман алқаптарына ауыстыру есебінен парниктік газдар шығарындыларын сіңіруге ықпал ететін, абаттандыру мен көгалдандыруды қамтитын «Шығыс қақпасы» полиорталығын дамытуға инвестициялар тартты:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 2022 жылы «Желтоқсан», "Аспан" саябақтарының құрылуы ауданы 37,5 Га, алаңы 6,2 га скверлерді қайта жаңарту және абаттандыру; - 2023 жылы жалпы ауданы 1,2 Га скверлерді қайта жаңарту және абаттандыру.

1.3 Климаттық тәуекелдерді бағалау

TCFD [4] ұсынымдарында [4] қаржы ұйымдары өздерінің тәуекелдерді басқару процестеріне басқа тәуекелдерге қатысты климатпен байланысты тәуекелдердің салыстырмалы маңыздылығын айқындауды қоса алғанда, климатпен байланысты тәуекелдерді анықтауды және бағалауды қамтуы тиіс екендігі көрсетіледі.

Климаттық тәуекелдерді бағалау үшін "Алматы" ӘКК" АҚ-ның тәуекелдерді басқару жүйесіне қатысты корпоративтік құжаттардың экологиялық және климаттық тәуекелдерді қадағалау үшін ұйымдастырушылық және басқарушылық әсерлермен қаншалықты жарақтандырылғанына талдау жүргізілді.

"Алматы" ӘКК" АҚ тәуекелдеріне бағалау жүргізу кезінде мынадай ақпарат көздері қаралды:

- Тәуекелдерді басқару саясаты [22];
- Бизнес-процестерді, оларға тән тәуекелдерді және тәуекелдің түйінді индикаторларын айқындау қағидалары [23];
- Тәуекелдер картасы және тәуекелдер тіркелімі [23];
- Тәуекелдердің түйінді индикаторларының паспорты [24].

4-кестеде экологиялық және климаттық тәуекелдерге қатысты тәуекелдерді басқару жүйесін бағалау нәтижелері келтірілген.

4-кесте - Тәуекелдерді басқару деңгейінің түйінді оң тұстары мен кемшіліктері

Нормативтік құжаттың талабы	Оң тұстары	Кемшіліктері
TCFD [4] ұсынымдарының 3-бөлімі	Тәртіпті сипаттайтын "Алматы" ӘКК" АҚ Тәуекелдерді басқару саясаты қабылданды	Тәуекелдер тіркелімінде және Тәуекелдер картасында тәуекелдер санаттарын анықтаудың әртүрлі тәсілдері байқалады
	2023-2025 жылдарға арналған даму бағдарламасы [5] Қоғамдағы тәуекелдерді басқарудың жалпы жүйесіне табиғи тәуекелдер мен мүмкіндіктерді енгізуге бағытталған	2023 жылы жасалған Тәуекелдер тіркелімінде және Тәуекелдер картасында климаттық тәуекелдер көрсетілмеген

Осы Климаттық есепте "Алматы" ӘКК" АҚ қызметінің қоршаған ортаға әсер ету нәтижесінде туындауы мүмкін тәуекелдер (экологиялық тәуекелдер), "Алматы" ӘКК" АҚ қызметіне климаттың өзгеруіне әсер ету нәтижесінде туындауы мүмкін климаттық тәуекелдер және қажеттілікке байланысты Қоғам алдында ашылатын мүмкіндіктер әсерінің зерттеулері ұсынылған климатқа қатысты өз әрекеттерін ескеру.

1) Экологиялық тәуекелдерді бағалау

5-кестеде Рио-де-Жанейр декларациясында [25] баяндалған қоршаған ортаға әсерлерге қатысты сақтық қағидатын ескере отырып, "Алматы" ӘКК" АҚ-ның сәйкестендірілген экологиялық тәуекелдері келтірілген.

5-кесте - Экологиялық тәуекелдерді сәйкестендіру

№ р/р	Сәйкестендірілген тәуекелдер	Тәуекелге ұшырайтын процестер	Ықтимал салдарлар
1	Қоршаған ортаға технологиялық әсер ету	Жоқ	Жоқ
2	Ауаға шығарындылардың қоршаған ортаға әсері	Автокөлікпен көмірсутек отынын тұтыну	Отынды жағудан ластаушы заттар мен парниктік газдардың бөлінуі
3	Сұйық төгінділердің қоршаған ортаға әсері	"Алматы" ӘКК" АҚ компаниялар тобы офистерінің кәрізді пайдалануы	Ағынды сулардың жауын-шашынынан ластаушы заттар мен парниктік газдардың бөлінуі
4	Қатты қалдықтардың қоршаған ортаға әсері	ҚТҚ шығару	Полигондарда ҚТҚ орналастыру кезінде ластаушы заттар мен парниктік газдарды бөлу

Қоршаған ортаға технологиялық әсер жоқ, өйткені "Алматы" ӘКК" АҚ және оның еншілес ұйымдары қаржы ұйымдары болып табылады, қоршаған ортаны ластайтын өндірістік процестер жоқ.

Көліктен ластаушы заттар шығарындыларының қоршаған ортаға әсері Трансшекаралық конвенцияның Гётеборг хаттамасында [26] талап етілетін төбе мәндерімен салыстырғанда бағаланған және 6-кестеде келтірілген.

6-кесте - Ауаға ластаушы заттардың шығарындыларынан болатын әсерді талдау

Ластаушы зат	Отынды тұтыну көлемінің негізінде ластаушы заттар шығарындыларының есептік мәндері (Д қосымшасын қараңыз)	Гётеборг хаттамасының талаптарына [26] сәйкес жолаушылар автомобильдері үшін шекті мәндер
М санатты бензинмен жүретін автомобильдер үшін		
NO ₂ аударылған Nox	45,5 г : 64850 км қашықтық = 0,0007 г/км	0,08 г/км
CO	463,6 г : 64850 км қашықтық = 0,0007 г/км	1 г/км
ТЧ _{2,5} и ТЧ ₁₀	0,26 г : 64850 км қашықтық = 0,000004 г/км	-
N санатты дизельді автомобильдер үшін		
NO ₂ аударылған Nox	32,3 г : 12750 км қашықтық = 0,0025 г/км	0,25 г/км
CO	7,1 г : 12750 км пробега = 0,00056 г/км	0,5 г/км
ТЧ _{2,5} и ТЧ ₁₀	1,82 г : 12750 км қашықтық = 0,00014 г/км	0,025 г/км

Ластаушы заттар шығарындыларының нақты мәні Ауаның алыс қашықтыққа трансшекаралық ластануы туралы конвенцияның хаттамасында [26] белгіленген шектік мәндерден шамамен 2-3 төмен болғандықтан, экологиялық тәуекелді бағалау кезінде "Алматы" ӘКК" АҚ мен оның еншілес ұйымдарының автомобиль көлігінің 10 бірлігіне дейін жиынтық пайдалануы қоршаған ортаға (қолайлы тәуекел) ең аз әсер етеді деп есептейміз.

Көліктен парниктік газдар шығарындыларының қоршаған ортаға әсері Қазақстан Республикасы өзінің Бесінші екі жылдық баяндамасында [27] ұсынған автомобиль көлігінен парниктік газдар шығарындыларының жалпыұлттық көлемімен салыстырғанда 7-кестеде бағаланды.

7-кесте - Ауаға парниктік газдар шығарындыларынан болатын әсерді талдау

"Алматы" ӘКК" АҚ компаниялар тобы автомобиль көлігінен шығарылған CO ₂ тоннасы	Жалпы Қазақстан бойынша автомобиль көлігінен шығарылған CO ₂ тоннасы	% қатынасы
17,93	15 704,23	0,11

Парниктік газдар шығарындыларының нақты мәні жалпыұлттық шығарындылардың 1% - дан азын құрайтындықтан, экологиялық тәуекелді бағалау кезінде "Алматы" ӘКК" АҚ мен оның еншілес ұйымдарының автомобиль көлігінің 10 бірлігіне дейін Жиынтық пайдалануы қоршаған ортаға ең аз әсер етеді (қолайлы тәуекел) деп есептейміз.

Сұйық төгінділердің қоршаған ортаға әсерін де барынша аз деп қабылдаймыз, өйткені "Алматы" ӘКК "АҚ компаниялар тобынан кәріз суларын ағызудың барлық жүйесі орталықтандырылған қалалық кәрізге қосылған, жинақтаушы тоғанға ағызудың алдында қалалық кәріз тазарту жүйесі арқылы (қолайлы тәуекел) тазартудан өтеді.

Қатты қалдықтардың қоршаған ортаға әсерін мейлінше аз деп қабылдаймыз, өйткені "Алматы" ӘКК" АҚ компаниялар тобында қауіпті, өнеркәсіптік немесе медициналық қалдықтар жоқ, ал тұрмыстық қатты қалдықтар кеңсе жәшіктерінде жинау кезеңінде сұрыпталады, бұл қатты қалдықтардың қоршаған ортаға әсерін едәуір азайтады, өйткені қоқыс шығарумен айналысатын оператор сұрыпталған (қолайлы тәуекел) қалдықтарды қайта өңдеуге

2) Климаттық тәуекелдерді бағалау

TCFD тәсіліне сәйкес [4] қаржы ұйымдары үшін климаттық тәуекелдер компанияның жұмысына климаттың ықтимал әсері тұрғысынан бағаланады.

Климаттық тәуекелдерді бағалау үшін төмен көміртекті экономикаға көшуге байланысты тәуекелдерді, бұдан әрі - көшу тәуекелдерін және "Алматы" ӘКК" АҚ компаниялар топтарының активтері үшін климаттың өзгеруінің физикалық салдарына байланысты тәуекелдерді, бұдан әрі - физикалық тәуекелдерді сәйкестендіру және бағалау бойынша жұмыс жүргізілді.

"Алматы" ӘКК" АҚ және оның еншілес ұйымдарының қызметінде 8-кестеде ұсынылған климаттық тәуекелдер сәйкестендірілді.

8-кесте - Климаттық тәуекелдерді сәйкестендіру

№ р/р	Тәуекел түрі	Сәйкестендірілген тәуекелдер	Тәуекелге ұшырайтын процестер	Ықтимал салдарлар
Ауысу тәуекелдері				

№ p/p	Тәуекел түрі	Сәйкестендірілген тәуекелдер	Тәуекелге ұшырайтын процестер	Ықтимал салдарлар
5	Саясат және құқықтық реттеу	Сот процестерінің ықтималдығын арттыру (айыппұлдар, бизнеске тыйым салу).	Жалған экологиялық ақпарат бергені үшін айыппұлдар (клиенттер және АИА әсер етуі мүмкін)	Сот даулары мен шешімдері нәтижесінде өнімдер мен көрсетілетін қызметтерге шығындардың ұлғаюы немесе сұраныстың азаюы.
6	Нарық	Тұтынушылық артықшылықтардың өзгеруі, нарықтық сигналдардың белгісіздігі.	Тұтынушылар тарапынан көміртегі ізі төмен тауарларды сатып алуға ауысуына байланысты тұтынушылардың тауарлар мен қызметтерге сұранысының төмендеуі.	Қаржылық шығындар. Қаржыландырылатын компанияның нарықтан кетуіне байланысты кредиттеуден/сақтандырудан пайданы толық алмау. Клиенттердің басқа қаржы ұйымдарына кетуінен пайданы толық алмау.
7	Бедел	Тұтынушылық артықшылықтарды өзгерту, қызмет бағытын стигматизациялау	Қоғам портфелінде көміртекті қажетсінетін жобалардың болуына байланысты беделінің жоғалуына байланысты ұсынылатын тауарлар мен көрсетілетін қызметтерге сұраныстың төмендеуі.	Клиенттердің тауарлары мен қызметтеріне сұраныстың азаюынан пайданы толық алмау, клиенттің нарықтан кетуі мүмкін Жеткізу тізбегінің бұзылуынан және персоналды басқарудағы теріс әсерден клиенттің өндірістік қуатының төмендеуі - клиенттің нарықтан кетуі Қоғамның өз беделін жоғалту салдарынан әлеуетті клиенттер санының азаюы Қоғамның өз беделін жоғалту салдарынан әлеуетті инвесторлар санының азаюы.
8		Мүдделі тараптардың жоғары алаңдаушылығы және теріс пікірлері.	Қоғам портфелінде көміртекті қажетсінетін жобалардың болуына байланысты инвестициялық тартымдылықтың төмендеуі.	Капиталға қолжетімділіктің төмендеуі, жобаларды іске асыруға арналған ақшаның жетіспеуі.
Физикалық тәуекелдер				
9	Жедел	Дауыл қаупі		

№ р/р	Тәуекел түрі	Сәйкестендірілген тәуекелдер	Тәуекелге ұшырайтын процестер	Ықтимал салдарлар
10		Сел және көшкін қаупі.	Өндірістік объектілердің бұзылуы, энергия мен су берудегі іркілістер.	Клиенттердің меншікті активтері мен активтерін қоса алғанда, қолда бар активтерді пайдаланудан мерзімінен бұрын шығару. Жұмыс күшіне теріс әсер ету (денсаулыққа қауіп-қатер) есебінен түсімнің төмендеуі. Логистикадағы проблемалар.
11	Созылмалы	Жауын-шашын сипатындағы өзгерістер және ауа райы жағдайларының шектен тыс өзгерістері.	Өндірістік объектілердің бұзылуы, энергия мен су берудегі іркілістер.	Үй-жайларды жалға алуға арналған пайдалану шығындары мен күрделі шығындарды ұлғайту. Сақтандыру сыйлықақыларына арналған шығыстардың ұлғаюы.
12		Ауаның орташа температурасын арттыру.	Қоғамның тұрмыстық қажеттіліктері үшін судың жетіспеушілігі. Персоналдың жұмысқа қабілеттілігін, назарын және денсаулығын төмендету.	Кеңселердің жұмысы тоқтап тұрғандықтан пайданы толық алмау. Адам факторына байланысты авариялар мен іркілістердің ықтималдығын арттыру.

Тәуекелдерді бағалау тәртібі тәуекел-тәбеттің шамасын белгілемейді, сондықтан ресурстарға қатысты климаттық тәуекелдің мәнділігін бағалау мүмкіндігі жоқ, осыған байланысты климаттық тәуекелдердің мәнділігін бағалау қаржылық салдарды ескермей, олардың ықтималдығы мен салдары бойынша ғана жүргізілетін болады.

Бағалау үшін қабылданған климаттық тәуекелдерді іске асыру ықтималдығы мен салдары 9-кестеде келтірілген.

9-кесте - Климаттық тәуекелдерді іске асыру ықтималдығы мен салдары

Жілік/ықтималдық			
Балл	Тәуекелді бағалау	Мәні	Тәуекелді/тәуекел факторын іске асыру жиілігі/ықтималдығы
1	Өте төмен	Өте сирек	Соңғы 7 жылда бірде бір жағдай тіркелген жоқ

			Тоқсанда іске асыру ықтималдығы 4%-тен аз
2	Төмен	Сирек	Соңғы 5 жылда 1 жағдай тіркелді
			Тоқсанда іске асыру ықтималдығы 5%
3	Орташа	Анда-санда	Соңғы 2-3 жылда 1 жағдай тіркелді
			Тоқсанда іске асыру ықтималдығы 10%
4	Жоғары	Жиі	Жылына 2 жағдай тіркелді
			Тоқсанда іске асыру ықтималдығы 50%
5	Өте жоғары	Өте жиі	Тоқсанына 1 рет және одан да көп жағдай тіркелді
			Тоқсанда іске асыру ықтималдығы 95%
Тәуекелді іске асырудың салдары/жылдамдығы			
Балл	Тәуекелді бағалау	Мәні	Тәуекелді/тәуекел факторын іске асыру жиілігі/ықтималдығы
1	Өте төмен	Зардаптары елеулі емес	Салдары елеулі жинаумен шектелмейді, адамдар үшін қауіп жоқ
			Түзетуге уақыт бар, тәуекел факторының әсері елеулі емес
2	Төмен	Орташа зардаптар	Адамдар үшін жеңіл жарақаттар, жоғары қаржылық зиян емес
			Түзетуге уақыт бар, тәуекелдің/тәуекел-фактордың әсері айтарлықтай уақытша артта қалумен көрінеді
3	Орташа	Ауыр зардаптар	Адамдар үшін қан жоғалтуға, жай-күйінің нашарлауына, материалдық құралдардың тұтастығының бұзылуына байланысты жарақаттар
			Түзету үшін шектеулі уақыт, тәуекел-фактордың әсері уақытша артта қалумен көрінеді
4	Жоғары	Өте ауыр зардаптар	I және II топтағы мүгедектікті алуға байланысты адамдар үшін жарақаттар, күрделі жөндеуді талап ететін материалдық құралдардың бұзылуы
			Түзетуге уақыт жоқ, тәуекел факторының әсері бірден әсер ету арқылы көрінеді
5	Өте жоғары	Критикалық зардаптар	Компания персоналының немесе келушілердің өлімі, қалпына келтіруге жарамсыз материалдық құралдардың толық бұзылуы
			Түзетуге уақыт жоқ, тәуекел-фактордың әсері дереу нәтижемен көрінеді

Ықтималдық пен зардаптар бойынша бағалаудағы экологиялық және климаттық тәуекелдер картасы 10-кестеде келтірілген.

10-кесте - Экологиялық және климаттық тәуекелдер картасы

Зардаптары	Өте жоғары	10	10									
		9				8		7				
	Жоғары	8	5				6, 9					
		7									12	
	Орташа	6						11				
		5										
	Төмен	4										
		3										
	Өте төмен	2										
		1	1									2,3,4
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
		Өте төмен		Төмен		Орташа		Жоғары		Өте жоғары		
Ықтималдық												

Қоғамның жалпы тәуекелдер тіркеліміне климаттық тәуекелдерді енгізуді және жыл сайын өзектендіруді ұсынамыз.

Бағдарламада [5] қойылған Климаттық әрекеттерді жүзеге асыру жөніндегі стратегиялық міндеттерді орындау тек шығындарды ғана емес, сонымен қатар 11-кестеде көрсетілген қоғам үшін де пайда әкеледі:

11-кесте - Климаттық тәуекелдердің мүмкіндіктері

№ р/р	Мүмкіндік түрі	Сәйкестендіріл ген мүмкіндіктер	Енгізу процестері	Зардаптары
1	Ресурстық тиімділік	Қайталама өндеуді пайдалану	Компаниялар тобындағы қоқыстарды бөлек жинау.	Рейтингті арттыру, ҚТҚ полигондарында қоқысты сақтау көлемін азайту, соның салдарынан метан шығарындыларын азайту.
		Энергияны үнемдейтін көлікті пайдалану	Каршеринг, қоғамдық электр көлігі жобаларын қаржыландыру, ШОБ-қа электр көлігін сатып алуға, автомобильдік зарядтау станцияларын құруға жеңілдікпен кредит беру.	Атмосфераға ластаушы заттар шығарындыларын азайту, парниктік газдар шығарындыларын азайту, халық пен бас акционер арасында рейтингті арттыру.
		Ескі ғимараттарды қайта құру және жаңа, энергия үнемдейтін ғимараттар салу	Қазақстан Республикасының экономикасы қозғалысының экологиялық векторы және ЕҚТ.	Негізгі құралдардың құнын ұлғайту, электр және жылу энергиясын тұтынуды азайту. Электр және жылу энергиясын сатып алуға арналған шығындарды азайту және соның салдарынан инвесторлар мен мүдделі тараптар үшін үлкен тартымдылық.
		Су тұтынуды қысқарту	Шаруашылық қажеттіліктерге көп көлемде ауыз су тұтынатын ескі үйлерді бұзу және тұрғындарды орталықтандырылға н сумен жабдықтауға қосылған көп пәтерлі үйлерге көшіру.	Су тұтынуды қысқарту, су сатып алуға арналған шығыстарды азайту. Қоғамның кредит беруден кірістілігін арттыру, халық пен бас акционер арасында рейтингті арттыру.
2	Энергетика лық көздер	Электр энергиясын өндіруді орталықсызданд ыру	ЖЭК енгізуді (және/немесе ДЭС ауыстыруды) ұсыну.	Шығарындыларды азайту, электр энергиясын сатып алуға жұмсалатын шығындарды азайту. Артық энергияны жалпы желіге сату мүмкіндігі.
		Көміртегі нарығына қатысу	Жасыл облигациялар шығару және жасыл кредиттер беру.	Шығарындылардың төмен деңгейі бар технологияларға инвестициялардың кірістілігі, көміртегі құнының өзгеруіне сезімталдықтың төмендігі, тауарлар мен көрсетілетін

				қызметтерге сұраныстың ұлғаюына және клиенттердің орнықтылығының артуына әкелетін беделді пайдалар.
3	Тауарлар мен қызметтер	Шығарындылар деңгейі төмен тауарлар мен көрсетілетін қызметтер шығаруды дамыту және кеңейту	Шығарындылардың төмен деңгейі бар жобаларды қаржыландыру басымдығын арттыру.	Құн жасау тізбегі бойынша шығарындылардың деңгейі неғұрлым төмен тауарлар мен көрсетілетін қызметтерге сұраныс есебінен кірістердің ұлғаюы.
		Тұтынушылық артықшылықтарды өзгерту	Құн жасау тізбегі бойынша төмен көміртегі ізі бар тауарларды жарнамалау.	Төмен көміртекті және/немесе су ізі бар тауарларға тұтынушылық артықшылықтардың өзгеруін көрсететін бәсекелестік позицияның жақсаруы, бұл кірістің ұлғаюына және климатқа оң әсерге әкеледі.
4	Нарықтар	Жаңа нарықтарға қатынау	Жасыл даму банктерінен қаржыландыруға шарттар жасасу.	Инвестицияларды тарту, қаржы активтерін әртараптандыру.
5	Орнықтылық (Икемділік)	Ресурстарды алмастыру және әртараптандыру	Бір нақты жобаны емес, бір нақты өнімді жасау үшін барлық жеткізу тізбегін қаржыландыру.	Жалпы энергия тиімділігін арттыру және көміртегі ізін азайту. Өртүрлі жағдайларда жеткізу тізбегінің сенімділігін және жұмыс сенімділігін арттыру.

2 "АЛМАТЫ" ӘКК" АҚ ЖӘНЕ ОНЫҢ ЕНШІЛЕС ҰЙЫМДАРЫНЫҢ ҚОРШАҒАН ОРТАҒА ӘСЕРІН БАҒАЛАУ

2.1 Биоәртүрлілік

GRI 101 стандартының [28] 101-2-бөліміне сәйкес осы Климаттық есептің 3-кестесінде "Алматы" ӘКК" АҚ-ның Алматы қаласының қозғалған экожүйелерін қалпына келтіру және оңалту үшін қабылданған "Шығыс қақпасы" полиорталығын көгалдандыру жобаларын қаржыландыру жөніндегі іс-қимылдары көрсетілген.

"Алматы" ӘКК" АҚ-ның жұмыс істеп тұрған және қаржыландырылатын объектілері Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес белгіленген ерекше қорғалатын табиғи аумақтарда, сондай-ақ ерекше қорғалатын аумақтардың шекарасынан тыс биоәртүрлілік құндылығы жоғары аумақтарда орналаспайды.

Заңнаманың талаптарына сәйкес барлық жаңа және кеңейтілетін жобалар үшін биологиялық әртүрлілік мәселелерін ескере отырып, қоршаған ортаға әсерді бағалау (скрининг) жүргізіледі. Даму бағдарламасына [5] 2025 жылға дейін Алматы қаласын көгалдандыру жобалары енгізілген, бұл саябақтар мен скверлер учаскелерінде биологиялық әралуандықты сақтауға ықпал ететін болады.

Техниканың қозғалысы жергілікті флора мен фаунаның мекендейтін жерлерін жоғалтуды болдырмау мақсатында белгіленген автожолдар бойынша қатаң жүргізіледі.

2.2 Энергия тұтыну

2015 жылы Қазақстанды қоса алғанда 196 ел парниктік газдар шығарындыларын азайту бойынша міндеттемелер қабылдай отырып, БҰҰ Климаттың өзгеруі туралы негіздемелік конвенциясының Тараптар конференциясының [29] 21-сессиясы шеңберінде Париж келісіміне [30] қол қойды. Қазақстан Республикасы 2030 жылға қарай парниктік газдарды 1990 жылғы деңгейден сөзсіз 15% -ға (қосымша шетелдік инвестициялар, технологияларға қол жеткізу және т.б. шартымен 25%) төмендету жөнінде міндеттеме қабылдады [31].

Әлемдік қоғамдастық осы міндеттемелерді ағымдағы жылы Глазго қаласында (Ұлыбритания)³ өткен БҰҰ Климаттың өзгеруі туралы негіздемелік конвенциясының (COP-26) тараптары конференциясының 26-сессиясында растады. COP-26-ға Қазақстанды қоса алғанда 30 елден 200 мыңнан астам қатысушы қатысты.

Мемлекет басшысы 2020 жылғы желтоқсанда «Климаттық амбициялар саммитінде» жариялаған және Көміртегі бейтараптығына қол жеткізу стратегиясында бекітілген [32] 2060 жылға қарай көміртегі бейтараптығына

³ <https://webarchive.nationalarchives.gov.uk/ukgwa/20230401054904/https://ukcop26.org/>

қол жеткізу жөніндегі мақсатты ескере отырып, төмен көміртекті дамуға көшу Қазақстан үшін ерекше өзектілікке ие болды.

Қазақстанның көміртекті бейтараптыққа қол жеткізуіне Қоғамның үлесін қосу үшін Даму бағдарламасы [5] мыналарды қамтиды:

- құрылыс кезінде энергия тиімді материалдарды қолдана отырып, бұзылатын ескі тұрғын үйдің орнына жаңа тұрғын үй салу жөніндегі бірлескен жобаларды іске асыру;

- жобаларды іске асыру үшін «жасыл» қаржыландыруды тарту;

- жаңа нысаналы кредиттік өнімдерді әзірлеу.

Энергетикалық ресурстардың офистік үй-жайларын тұтынуды есепке алуды бизнес-орталықты басқаратын компания жүргізетіндіктен және сатып алынатын энергияны тұтынуды талдау (Score 2) мүмкін болмайтындықтан, болашақ жылдық климаттық есептерде басқарушы компаниямен Қоғамның компаниялары алып отырған алаңдар бойынша жылу және электр энергиясын тұтынуды есепке алу туралы келісім жасасу ұсынылады, ол Қоғамның энергетикалық ресурстарды тұтынуды қысқарту жөніндегі мақсаттарының орындалуына неғұрлым нақты мониторингті қамтамасыз етуге мүмкіндік береді.

"Алматы" ӘКК "АҚ бас компаниясы жылытуға және электр энергиясымен жабдықтауға арналған шығындар ескерілген офистің үй-жайын жалдау туралы жыл сайынғы шарттарды жасасады, осыған байланысты энергетикалық ресурстарды тұтыну жалдау шарттарында белгіленген жылытуға арналған көлемдер мен тарифтер негізінде қабылданды. Алаң бірлігіне жылу энергиясы шығындарының мөлшері (Гкал) жылу энергиясын өндірушінің ақпаратынан алынған көрсеткіштер⁴ бойынша қабылданған.

КҚК және Алматы Қаржы жалдау шарттарында жалдау алаңдары бойынша бөлу офистер алып отырған алаңның шамалы болуына байланысты жүргізілмейді.

АИА энергия беруші компания болып табылады, осыған байланысты электр және жылу энергиясын тұтынудың барлық көлемі түпкілікті тұтынушылардың ысыраптарына жатқызылған және АИА шығыстарында жеке ескерілмейді және осы Климаттық есепті жасау сәтінде есептеуге болмайды.

Осыған байланысты осы Есепте жылу және электр энергиясын тұтыну көлемі "Алматы" ӘКК"АҚ бойынша ғана жүргізілді, есептеу В қосымшасында келтірілген.

Қоғамның отын-энергетикалық ресурстарды тұтыну көлемдерінің жиынтық сандық мәндері 12-кестеде берілген.

12-кесте - "Алматы" ӘКК "АҚ және оның еншілес ұйымдары бойынша отын-энергетикалық ресурстарды тұтынудың жиынтық мәндері

⁴ <https://alts.kz/consumption-rate-without-meter/>

Отын-энергетикалық ресурстар, ГДж	2021 ж.	2022 ж.	2023 ж.
Жаңартылмайтын көздерден отынды жалпы тұтыну (бензин және дизель отыны)	877,5	593,8	249,3
Жаңартылатын көздерден отынның жалпы шығыны	0	0	0
Жалпы электр энергиясын тұтыну	1160,8	856,2	723,1
Жалпы жылу энергиясын тұтыну	245,0	195,9	172,2
Жалпы салқындату энергиясын тұтыну	0	0	0
БАРЛЫҒЫ	2283,3	1645,9	1144,6

Қоғамда 2021 - 2023 жылдар кезеңінде энергетикалық ресурстарды тұтынудың құлдырауы қазіргі заманғы есептеу аспаптарын орнатуға негізделген. Сонымен қатар, 2021 жылы Алматы қаласы, Республика алаңы, 4 мекен-жайы бойынша қосымша кеңсе алаңдары жалға алынды.

Қоғамда ұйымнан тыс энергия тұтыну жүзеге асырылмайды.

Осы Есепте Қоғамның энергетикалық ресурстарды тұтынуы туралы ақпаратты ұсыну GRI 302 стандартының 302-2, 302-3, 302-4, 302-5-бөлімдерінің талаптарына [33] сәйкес жүргізілді.

2.3 Парниктік газдар шығарындылары

Стационарлық және мобильді көздерден парниктік газдардың тікелей және жанама энергетикалық шығарындыларын түгендеуді қамту салалары 13-кестеде келтірілген.

13-кесте - "Алматы" ӘКК"АҚ-ның парниктік газдар шығарындыларын қамту

Қамту	Сипаттама	Ақпарат көздері *	Есептеу формулалары
Score 1 (1-қамту)	Мобильді көздерден тікелей шығарындылар	Негізгі құралдардың болуы туралы бухгалтерлік анықтамалар; Отынды есептен шығару актілері	$E_{тр} = M_{топл} \times EF$ мұндағы $E_{тр}$ – автокөліктен шыққан шығарындылар, $M_{топл}$ - жұмсалған отын, EF – отын шығарындыларының коэффициенті.
Score 2 (2-қамту)	Сатып алынатын жылу және электр энергиясынан жанама	Үй-жайларды жалға алу шарттары	Жоқ, себебі "Алматы" ӘКК" АҚ және оның еншілес кәсіпорындары электр және жылу энергиясын жеткізушіден тікелей сатып

	энергетикалық шығарындылар		алмайды
Score 3 (3-қамту, 8-санат)	Сатып алынатын жылу және электр энергиясынан өзге де жанама энергетикалық шығарындылар (3-қамтудың жанама шығарындыларының қалған санаттары осы климаттық есепте қаралмаған)	Үй-жайларды жалға алу шарттары	Еээ = Мээ х (көмір э/станцияларының үлесі х бенчмарк + басқа э/станцияларының үлесі х бенчмарк), мұндағы Еээ – электр энергиясынан өзге де жанама шығарындылар, Мээ – электр энергиясын тұтыну көлемі, МВтч Бенчмарк - көмірде немесе отынның басқа да түрлерінде ЖЭО үшін шығарындылардың үлестік коэффициенті Етэ = Мтэ х бенчмарк, мұндағы Етэ – жылу энергиясынан өзге де жанама шығарындылар Мтэ – жылуды тұтыну, Гкал

* - деректерді жинау растайтын құжаттардың ұсынылған көшірмелері негізінде жүргізілді.

2.3.1 "Алматы" ӘКК " АҚ

а) Тікелей шығарындылар (1 қамту)

"Алматы" ӘКК" АҚ-да шығарындылардың стационарлық көздері жоқ. Мобильді көздерден шығарындыларды есептеу үшін бастапқы деректер 14 – кестеде, шығарындылар коэффициенттері – 15-кестеде, шығарындылардың есептік санының мәндері-16-кестеде келтірілген.

14-кесте - "Алматы" ӘКК" АҚ бастапқы деректері

Шығарындылар көзінің атауы	Тұтынылатын отын түрі	Техникалық жағдайы	Пайдалану мерзімі	Жылдық отын шығыны, л		
				2021	2022	2023
Жеңіл автомобиль	Бензин	Жақсы	5 жыл	2928,3	1864,1	1831

15-кесте - Бензинмен жұмыс істейтін көлік үшін шығарындылар коэффициенттері

Атауы	Өлшем бірлігі	Мәні	Дереккөз
CO ₂ шығарындыларының коэффициенті	кг/ТДж	69300	3-тараудың 3.2.1-кестесі КӨЖҮТ басшылық қағидаттары [34]
CH ₄ шығарындыларының коэффициенті	кг/ТДж	33	3-тараудың 3.2.2-кестесі КӨЖҮТ басшылық қағидаттары [34]
N ₂ O	кг/ТДж	3,2	

шығарындыларының коэффициенті			
Жаһандық жылыну әлеуеті CH ₄	CO ₂ шығарындыларының баламасы	28	КӨЖҮТ 5-бағалау баяндамасына 8-қосымшасы 8.7 – кесте [35]
Жаһандық жылыну әлеуеті N ₂ O	CO ₂ шығарындыларының баламасы	265	

16-кесте - Шығарындылардың есептік мәндері

Шығарындылардың атауы	Шығарындылардың жылдық көлемі		
	2021	2022	2023
CO ₂ шығарындылары, тонна	6,5136	4,1465	4,0729
CH ₄ шығарындылары, тонна	0,0036	0,0023	0,0022
N ₂ O шығарындылары, тонна	0,0003	0,0002	0,0002
Барлығы, CO₂ тонна баламасында	6,7060	4,2690	4,2690

б) Жылу және электр энергиясынан өзге де жанама энергетикалық шығарындылар (3-қамту)

Сатып алынған жылу және электр энергиясынан жанама энергетикалық шығарындылардың 2.2-бөліміне сәйкес (қамту 2) "Алматы" ӘКК"АҚ-да және оның еншілес ұйымдарында жоқ, сондықтан осы климаттық есепте жылу және электр энергиясынан (қамту 3) басқа жанама энергетикалық шығарындыларды бағалау жүргізіледі.

17-кестеде "Алматы" ӘКК" АҚ мен "Алматы қаласының шаруашылық басқармасы" ЖШС арасындағы коммуналдық қызметтер көрсету туралы шарттар негізінде осы есепке в қосымшасынан алынған энергетикалық ресурстарды тұтыну жөніндегі бастапқы деректер келтірілген.

17-кесте – Басқа жанама энергия шығарындыларын есептеу үшін бастапқы деректер

Энергия түрінің атауы	Тұтынудың жылдық көлемі		
	2021	2022	2023
Электр энергиясы, МВт/сағ.	322,45	237,83	200,86
Жылу энергиясы, Гкал	58,5	46,8	41,1

18-кестеде парниктік газдар шығарындыларының үлестік коэффициенттері, 19-кестеде - электр энергиясын өндіру көздерінің қабылданған үлестері, 20-кестеде - 3-қамту бойынша басқа да жанама шығарындылардың есептік мәндері келтірілген.

18-кесте – Парниктік газдар шығарындыларының үлестік коэффициенттері

Атауы	Өлшем бірлігі	Мәні	Дереккөз
-------	---------------	------	----------

Электр энергиясы (отынның пайдаланылатын түрі - көмір)	tCO ₂ /Mвт-сағ.	0,985	Экономиканың реттелетін секторларындағы бенчмаркалар тізбесі [36]
Жылу энергиясы (отынның пайдаланылатын түрі - көмір)	tCO ₂ /Гкал	0,484	
Электр энергиясы (отынның басқа түрлері)	tCO ₂ /Mвт-сағ.	0,621	

19-кесте - Отын түрлері бойынша генерациялайтын электр энергия көздері өндіретін үлестер

ҚР электр станцияларының пайдаланатын отын түрінің атауы	Энергия үлесі, %	Дереккөз
көмір	66,7	Отын-энергетика кешенін дамыту тұжырымдамасының 2.1-тармағы [37]
газ	21,5	
су электр станциялары	7,3	
ЖЭК	4,5	

20-кесте – Басқа жанама шығарындылардың есептік мәндері (Score 3)

Шығарындылардың атауы	Энергия тұтырудан өзге де жанама шығарындылардың жылдық көлемі		
	2021	2022	2023
Электр энергиясын тұтырудан, тонна CO ₂	28,33	22,65	19,91
Жылу тұтынуынан, тонна CO ₂	254,90	188,01	158,78
Барлығы, тонна CO₂	283,23	210,65	178,69

2.3.2 "Алматы қаласы әкімдігінің күрделі құрылыс кәсіпорны" ЖШС

а) Тікелей шығарындылар (1-қамту)

КҚК-де шығарындылардың стационарлық көздері жоқ. Мобильді көздерден шығарындыларды есептеу үшін бастапқы деректер 21-кестеде, шығарындылардың коэффициенттері - 15-кестеде, шығарындылардың есептік санының мәндері - 22-кестеде берілген.

Кесте 21 – КҚК бастапқы деректері

Шығарындылар көзінің атауы	Тұтынылатын отын түрі	Техникалық жай-күй	Пайдалану мерзімі	Жылдық отын шығыны, л		
				2021	2022	2023
Жеңіл автомобиль	Бензин	Жақсы	5 жылға дейін	21099,4	12240	3385

22-кесте – КҚК шығарындыларының есептік мәндері

Шығарындылардың атауы	Шығарындылардың жылдық көлемі		
	2021	2022	2023
СО ₂ шығарындылары, тонна	46,9334	27,2266	7,5296
СН ₄ шығарындылары, тонна	0,0258	0,0150	0,0041
Ν ₂ О шығарындылары, тонна	0,0025	0,0015	0,0004
Барлығы, СО₂ тонна баламасында	48,3195	28,0307	7,7520

б) КҚК бойынша жылу және электр энергиясынан өзге де жанама энергетикалық шығарындылар (3-Қамту) коммуналдық қызметтерге арналған шарттарда белгіленген тарифтің болмауына байланысты есептелмейді.

2.3.3 "Almaty Finance" ЖШС және "Almaty" микроқаржы ұйымы" ЖШС

"Almaty Finance" ЖШС және "Almaty" микроқаржы ұйымы" ЖШС меншігінде стационарлық және ұтқыр шығарындылар көздері жоқ, осыған байланысты осы еншілес ұйымдар үшін тікелей шығарындылар нөлге тең.

Алматы Қаржы бойынша жылу және электр энергиясынан өзге де жанама энергетикалық шығарындылар (3-Қамту) коммуналдық қызметтерге арналған шарттарда белгіленген тарифтің болмауына байланысты есептелмейді.

2.3.4 "Алматы индустриалық аймағы" ЖШС

а) Тікелей шығарындылар (1-Қамту)

"Алматы индустриалық аймағы" ЖШС-де шағын тұрмыстық газ қазаны бар, ол бойынша 2021-2023 жылдары отынды тұтыну мониторингі жүргізілмеген, себебі қазандық бөгде компанияның қарамағында болған. Сондай-ақ, мобильдік техника бар: жүк көтергіштігі 3,5 тоннаға дейінгі, бензинмен жұмыс істейтін жүк-жолаушы автомобильдері, шағын трактор және экскаватор, дизельмен жұмыс істейтін және электр энергиясын тұтынатын тиеу тетіктері.

Пайдаланылатын жасы 5-тен 10-ға дейінгі, ал жаңа, 2023 жылы шығарылған жүк-жолаушылар автомобильдерінің бірі болғандықтан, техникалық жай-күйінің орташа коэффициенттері 1,05 болып қабылданды. Жасы ескерілетін коэффициенттер 2023 жылға дейін 1,05-ке қабылданды, 2023 жылғы жаңа автомобиль бойынша - 1-ге тең.

Жасы 5 жылдан кем минитрактор, кран-манипулятор және экскаватор, орташа коэффициенттер 1-ге тең қабылданған. Айырлы тиегіш аккумулятордан жұмыс істейді, парниктік газдарды тікелей шығаруды жүзеге асырмайды, батарея қуатының аздығына байланысты зарядтау саны есепке алынбайды.

АИА мобильді көздерінен шығарындыларды есептеу үшін бастапқы

деректер 23-кестеде, шығарындылар коэффициенттері - 15-кестеде және 24-кестеде, шығарындылардың есептік санының мәндері - 25-кестеде берілген.

23-кесте - АИА бастапқы деректері

Шығарындылар көзінің атауы	Тұтынылатын отын түрі	Техникалық жай-күй	Пайдалану мерзімі	Жылдық отын шығыны, тонна		
				2021	2022	2023
Жолаушылар-жүк машинасы (Газель)	Бензин	Жаңа	5 жылға дейін	1,65	0,83	1,832
Минитрактор/экскаватор	Дизель	Жаңа	5 жылғы дейін	0,794	2,461	0

24-кесте – Дизель отынымен жұмыс істейтін көліктерге арналған шығарындылар коэффициенттері

Атауы	Өлшем бірлігі	Мәні	Дереккөз
CO ₂ шығарындыларының коэффициенті	кг/ТДж	74100	3-тараудың 3.2.1-кестесі КӨЖҮТ басшылық қағидаттары [34]
CH ₄ шығарындыларының коэффициенті	кг/ТДж	3,9	3-тараудың 3.2.2-кестесі КӨЖҮТ басшылық қағидаттары [34]
N ₂ O шығарындыларының коэффициенті	кг/ТДж	3,9	
Жаһандық жылыну әлеуеті CH ₄	CO ₂ шығарындыларының баламасы	28	КӨЖҮТ 5-бағалау баяндамасына 8-қосымшасы 8.7 – кесте [35]
Жаһандық жылыну әлеуеті N ₂ O	CO ₂ шығарындыларының баламасы	265	

25-кесте – АИА шығарындыларының есептік мәндері

Шығарындылардың атауы	Шығарындылардың жылдық көлемі		
	2021	2022	2023
CO ₂ шығарындылары, тонна	7,5283	10,2794	5,8742
CH ₄ шығарындылары, тонна	0,0004	0,0006	0,0003
N ₂ O шығарындылары, тонна	0,0006	0,0006	0,0004
Барлығы, CO₂ тонна баламасында	7,5283	10,2794	5,8742

б) АИА бойынша жылу және электр энергиясынан өзге де жанама энергетикалық шығарындылар (3-Қамту) ағып кетуге жатқызылған электр энергиясын тұтыну мониторингінің болмауына байланысты есептелмейді.

Парниктік газдар шығарындылары жөніндегі ақпаратты ашу GRI 305 (305-1-бөлім) талаптарына [38] сәйкес осы Климаттық есепте ұсынылады.

Көміртегі тоннасына баламалы ұтқыр техникадан парниктік газдар шығарындыларын есептеу осы Климаттық есепке Г-қосымшада келтірілген, жалпы Қоғамның барлық компаниялары бойынша 2021-2023 жылдар кезеңінде парниктік газдар шығарындыларының тікелей қысқару серпіні 26-кестеде, 3-қамту бойынша жанама энергетикалық шығарындылар 27-кестеде берілген.

26-кесте - Парниктік газдар тікелей шығарындыларының динамикасы

Түгендеу жылы	Парниктік газдардың тікелей шығарындыларының көлемі (1-қамту), тонна CO ₂	Жалпы Қазақстан бойынша автомобиль көлігінен шығарылған, тонна CO ₂	% қатынасы
2021	62,717	15704,23	0,4
2022	42,761		0,27
2023	17,939		0,11

Қазақстан Республикасы өзінің Бесінші екі жылдық баяндамасында [27] ұсынған автомобиль көлігінен парниктік газдар шығарындыларының жалпыұлттық көлемімен салыстырғанда көліктен парниктік газдар шығарындыларының қоршаған ортаға әсері 1% -дан кем, демек елеулі емес.

27-кесте – Парниктік газдардың өзге де жанама энергетикалық шығарындыларының динамикасы

Түгендеу жылы	Парниктік газдардың жанама энергетикалық шығарындыларының көлемі (3-қамту), тонна CO ₂
2021	283,23
2022	210,65
2023	178,69

2.3.5 Парниктік газдар шығарындыларының қарқындылығы

Парниктік газдардың үлестік шығарындыларын (шығарындылардың қарқындылығын) есептеу үшін өнім бойынша бастапқы деректер ретінде 2023 жылы 2158 миллион теңгеге тең осы Климаттық есептің 2.8-бөлімінде келтірілген климаттың өзгеруіне бейімделуге ықпал ететін жобаларды қаржыландыру көлемі қабылданды. Өткен жылдары климаттық жобаларды қаржыландыру жоспарланбаған.

28-кестеде парниктік газдар шығарындыларының үлестік мәндерін есептеу үшін деректер көрсетілген.

28-кесте – Парниктік газдар шығарындыларының үлестік мәндері

Түгендеу жылдары	ПГ шығарындыларының есептік көлемі	Климаттың өзгеруіне бейімделуге ықпал ететін жобаларды қаржыландыру, млн. теңге	Формула	ПГ шығарындыларының үлестік мәні, тонна CO ₂ -e/өнім бірлігі	Методология
1. Тікелей шығарындылар					
2021	62,717	0	Үл.к-т = E / өн.бірл.	-	GRI 305 стандартының 305-4-бөлімі [38]
2022	42,761	0		-	
2023	17,939	2158		0,0083 тонна CO ₂ -e /млн.теңге	
2. Жанама шығарындылар (3-қамту)					
2021	283,23	0	Үл.к-т = E / өн.бірл.	-	GRI 305 стандартының 305-4-бөлімі [38]
2022	210,65	0		-	
2023	178,69	2158		0,083 тонна CO ₂ /млн.теңге	
3. Жиынтық тікелей және жанама шығарындылар (Score 1 және Score 3)					
2021	345,947	0	Үл.к-т = E / өн.бірл.	-	GRI 305 стандартының 305-4-бөлімі [38]
2022	253,411	0		-	
2023	196,629	2158		0,09 тонна CO ₂ -e /млн.теңге	

2.4 Атмосфераға ластаушы заттардың шығарындылары

Қазіргі уақытта Қоғамда атмосфераға ластаушы заттар шығарындыларының негізгі көлемі бензин мен дизель отынымен жұмыс істейтін көлікті пайдалану кезінде жүзеге асырылады.

Экологиялық кодекстің [1] 202-бабының 17-тармағына сәйкес Қоғамның мобильді көздері үшін жол берілетін шығарындылар нормативтері белгіленбейді. Ластаушы заттардың шығарындылары үшін ақы төлеу 870 нысанды актілер мен декларацияларға сәйкес [39] отынды есептен шығару көлемдерінің негізінде тоқсан сайын жүргізіледі.

Ластаушы заттар шығарындыларының есептелген мәндері 29-кестеде келтірілген, шығарындыларды есептеу осы Климаттық есепке Д-қосымшасында келтірілген.

Қоғам ұйымында озонды бұзатын заттарды өндіру және тұтыну жоқ.

29-кесте – Атмосфералық ауаға ластаушы заттардың жалпы шығарындылары

	NO _x (as NO ₂)	NM VOC	SO _x (as SO ₂)	NH ₃	PM _{2.5}	PM ₁₀	CO	Pb	benzo(a) pyrene	benzo(b) fluoranthene	benzo(k) fluoranthene	Indeno (1,2,3- cd) pyrene	Total
	тонна	тонна	тонна	тонна	тонна	тонна	тонна	тонна	тонна	тонна	тонна	тонна	тонна
2021	2,01E-04	2,10E-04	1,97E-04	1,97E-05	1,31E-06	1,31E-06	1,74E-03	6,75E-10	1,07E-10	1,51E-10	7,58E-11	1,74E-10	2,37E-03
2022	1,83E-04	1,25E-04	1,26E-04	1,15E-05	2,64E-06	2,64E-06	1,02E-03	4,95E-10	7,27E-11	9,40E-11	5,03E-11	1,17E-10	1,47E-03
2023	7,78E-05	5,54E-05	5,32E-05	4,66E-06	1,04E-06	1,04E-06	4,71E-04	2,07E-10	2,98E-11	3,87E-11	2,06E-11	4,79E-11	6,64E-04
	грамм	грамм	грамм	грамм	грамм	грамм	грамм	грамм	грамм	грамм	грамм	грамм	грамм
2021	201,4	209,8	196,7	19,7	1,3	1,3	1742,8	0,0007	0,0001	0,0002	0,00008	0,00017	2373,0
2022	183,0	124,9	126,0	11,5	2,6	2,6	1016,7	0,0005	0,0001	0,0001	0,00005	0,00012	1467,4
2023	77,8	55,4	53,2	4,7	1,0	1,0	470,8	0,0002	0,00003	0,00004	0,00002	0,00005	663,9

Жеңіл және жүк автомобильдерімен бензин мен дизельді тұтынудан шығатын ластаушы заттардың шығарындыларының көлемі Атмосфераға ластаушы заттардың шығарындыларын түгендеу жөніндегі нұсқаулықтың [40] «Автомобиль көлігі» деген 1.А.3.b.i-iv-бөліміне сәйкес есептелген және ыңғайлы қабылдау үшін шығарындылардың грамдарына ауыстырылған.

2.5 Су және сарқынды сулар

1) Су компания қаржыландыратын кейбір жобалардағы технологиялық процестердің маңызды құрамдас бөлігі болып табылады, мысалы, тазартылған сарқынды суларды суару үшін пайдалану.

Компанияның су ресурстарын ішкі тұтынуы елеулі емес және сондай-ақ энергетикалық ресурстарды тұтынуы сияқты кеңсе үй-жайларын жалдау шарттарымен реттеледі. Компания су жинамайды, сумен жабдықтау және кәріз орталықтандырылған қалалық сумен жабдықтау жүйесіне қосылған.

Суды пайдалану нәтижесінде Қоғамның қаржыландырылатын кәсіпорындарында нөсерлі және шаруашылық-тұрмыстық сарқынды сулар пайда болады. Қаржыландырылатын кәсіпорындардың сарқынды суларының төгінділері тазартылады және орталықтандырылған кәріз жүйесіне ағызылады. Суды пайдалану есептеуіштердің көмегімен бақыланады немесе мүмкін болмаған жағдайда сорғылардың жұмыс уақыты негізінде бағаланады.

2) Қазіргі уақытта "Алматы" ӘКК" АҚ объектілері өндірістік және шаруашылық-тұрмыстық қажеттіліктер үшін муниципалдық сумен жабдықтау жүйелерінен суды пайдаланады. Орталықтандырылған су алу үшін су алу және ағызу лимиттері белгіленбейді.

Суды тұтыну және ағызу, сондай-ақ энергияны тұтыну "Алматы" ӘКК" АҚ мен "Almaty Finance" ЖШС жеке есепке алынбайды, өйткені бұл компаниялардың офистері жалға алынған алаңдарда орналасқан, энергетикалық және су ресурстарымен қамтамасыз етуді қамтитын үй-жайларға қызмет көрсетуге арналған шарттар жыл сайын жаңартылып отырады. "Алматы индустриалық аймағы" ЖШС нысанында суды тұтыну есептегіштері орнатылған және оны тұтынудың тұрақты мониторингі жүргізілуде.

Осы есептегі суды тұтыну және ағызу көлемі "Алматы" ӘКК "АҚ-ның жасалған шарттарындағы тұтынудың есептік көлемі бойынша тарифтер негізінде, ал "Алматы индустриалық аймағы" ЖШС бойынша - су өлшегіштердің көрсеткіштері негізінде есептелген. 30 және 31-кестелерде суды тұтынудың және кәріз суларын ағызудың жиынтық көрсеткіштері келтірілген.

30-кесте - "Алматы" ӘКК" АҚ және оның еншілес ұйымдарының суды тұтынуының жиынтық көлемі

Су көзі	Көлемі, мың м ³		
	2021	2022	2023
жер асты көздерінен	0	0	0
муниципалдық және басқа да сумен жабдықтау жүйелерінен	3,68	2,69	2,61
Барлығы:	3,68	2,69	2,61

31-кесте - "Алматы" ӘКК" АҚ және оның еншілес ұйымдарының суды ағызуының жиынтық көлемі

Қабылдайтын нысан	Су жіберу көлемі, мың м ³		
	2021	2022	2023
Үшінші тараптарға беру («Алматы Су» МКК)	3,65	2,67	2,59

Осы Есепте Қоғамның суды тұтыну және ағызу туралы ақпаратты ұсынуы GRI 303 [41] стандартының талаптарына, 303-1, 303-2, 303-3, 303-4, 303-5-бөлімдерге сәйкес жүргізілді.

2.6 Қалдықтар

Тұрмыстық қалдықтарды шығару жөніндегі операторлар ұсынатын қызметтерді талдау барысында Қоғамның шарттарына техникалық ерекшеліктерді бағалау жүргізілді:

- 22.02.2021 ж. №130140023286/210040/00;
- 24.03.2022 ж. №81;
- 17.04.2023 ж. №169.

Шарттарда көрсетілген жұмыстар номенклатурасына сәйкес шығарылатын қалдықтардың түрі қатты тұрмыстық қалдықтар болып табылады. Қалдықтарды полигондарда орналастырудан парниктік газдар шығарындыларының түзілу көлемін қысқарту мақсатында 2023 жылы қалдықтарды (пластик, макулатура және шыны) бөлек жинауды қамтамасыз ететін сәйкестендірілген урналар енгізілді, оларды кейін қоқысты шығару жөніндегі оператор өңдеуші компанияларға береді (қызметтерді жеткізушінің міндеттемесі құжатпен бекітілмеген). Көлемі бойынша қалдықтарды есепке алу жүргізілмейді, өйткені қалдықтарды кәдеге жарататын оператормен жасалған шартпен осы есепке алу міндетті емес. Қалдықтардың түзілу көлемі елеулі болмағандықтан, маңыздылық қағидаты бойынша [3] "Алматы" ӘКК" АҚ және Алматы Қаржы үшін қалдықтардың түзілуі бойынша экологиялық көрсеткіштің мониторингіне осындай тәсілге жол беріледі. АИА үшін Индустриялық алаңның қызметі нәтижесінде пайда болатын қалдықтардың жылдық көлемін бағалау, жылдық есептілікке енгізу және Score 3 санаты бойынша қалдықтардан парниктік газдар шығарындыларының көлемін есептеуді ұйымдастыру ұсынылады - өзге де жанама шығарындылар.

Қоғам қызметінде қалдықтардың түзілуі туралы ақпаратты талдау GRI 306 стандартының [42] 306-1, 306-2, 306-3, 306-4, 306-5 бөлімнің талаптарына сәйкес жүргізілді.

2.7 Қоршаған ортаны қорғау саласындағы басқарудың нәтижелілігін сипаттайтын көрсеткіштер

2.7.1 Заңдар мен ережелерді сақтау

Заңдар мен ережелерді сақтамау басшылықтың ұйымның қызметтің белгілі бір параметрлеріне сәйкестігін қамтамасыз ету қабілеті туралы түсінік бере алады.

Заңдар мен ережелерді әртүрлі органдар, соның ішінде жергілікті органдар шығара алады және мыналарды қамтиды:

- халықаралық декларациялар, конвенциялар мен шарттар;
- ұлттық, облыстық, қалалық және жергілікті ережелер;
- реттеуші органдармен, халықаралық немесе ұлттық даму институттарымен жасалған міндетті немесе ерікті келісімдер.

Осылайша, 2023 жылы "Алматы" ӘКК" АҚ мен "Алматы индустриалық аймағы" ЖШС Біріккен Ұлттар Ұйымының ірі бастамасы - Жаһандық Шартқа [20] қосылды, онда Қоғам мен оның еншілес компаниялары халықаралық стандарттарды енгізуге, сондай-ақ тұрақты даму саласындағы жалпы корпоративтік құндылықтар мен қағидаттарды ұстануға ниетті.

ҚР табиғат қорғау заңнамасына сәйкес мемлекет тарапынан жоспарлы және жоспардан тыс инспекторлық тексерулер қарастырылған, олардың нәтижелері бойынша заңнама талаптарын бұзғаны үшін айыппұл салынуы мүмкін. 2021-2023 жылдары тексеру қорытындысы бойынша қоршаған ортаны қорғау саласындағы уәкілетті орган тарапынан айыппұл санкциялары болған жоқ.

"Алматы" ӘКК" АҚ және оның еншілес ұйымдарының қоршаған ортаны қорғауға арналған жиынтық қаржы салымдарының нәтижелері 32-кестеде берілген.

32-кесте – Қоршаған ортаны қорғауға арналған шығындар

ҚОҚ арналған шығындардың атауы	Қоршаған ортаны қорғауға арналған шығындар, мың теңге		
	2021	2022	2023
Қоршаған ортаға эмиссиялар үшін нормативтік төлемдер	36,64	22,15	17,26
Қоршаған ортаға эмиссиялар үшін нормативтен тыс төлемдер	0	0	0
Сыртқы қадағалау органдарының нұсқамалары бойынша айыппұлдар	0	0	0
Табиғат қорғау іс-шараларына арналған шығындар	0	0	0
Климаттың өзгеруіне бейімделуге ықпал ететін жобаларды қаржыландыру	0	0	2158000
БАРЛЫҒЫ:	36,64	22,15	2158017,26

Климаттың өзгеруіне бейімделуге ықпал ететін жобаларды қаржыландыруды ашу 33-кестеде.

33-кесте – 2023 жылы қаржыландырылған климаттың өзгеруіне бейімделуге ықпал ететін жобалар

Жобаның атауы	Қаржыландыру сомасы
Инновациялық биоазықтық қоспалар мен тыңайтқыштар өндіру зауытын салу жобасы бойынша кепілдік беру үшін үш жылдық «жасыл» облигациялар шығару	2 млрд. теңге
13 электр автомобилін сатып алу бойынша екі жоба	158 млн. теңге

Қоғамда климаттың бейімделуіне қатысты іс-шараларды жоспарлау практикасы жоқ, сондықтан бюджетке табиғат қорғау іс-шараларына бағытталған шығыстар енгізілмеген. Қоғамның барлық компаниялары үшін елеулі климаттық тәуекелдерді төмендету үшін іс-шаралар әзірлеу ұсынылады.

2023 жылдан бастап Даму бағдарламасына [5] сәйкес климатқа оң әсер ететін жалпы сомасы 2,1 млрд. теңгеге бірнеше жобаларды қаржыландыру (2-кесте) жүзеге асырылды.

Заңдар мен ережелердің сақталуы туралы ақпаратты талдау GRI 2 [18] стандартының [18], 2-27-бөлімнің талаптарына сәйкес жүргізілді.

2.7.2 Жеткізушілерді экологиялық бағалау

Даму бағдарламасына сәйкес "Алматы" ӘКК" АҚ [5] қоғамның кәсіпкерлерімен - клиенттерімен ғана емес, сондай-ақ қызметтерді жеткізушілермен де өзара іс-қимыл орнатады.

"Алматы" ӘКК" АҚ бас компаниясы құжат айналымын, кадрлық шешімдерді, алқалы органдардың отырыстарын толығымен автоматтандырды, демек Қоғамның маңызды өнім берушілерінің бірі бизнес-процестерді бағдарламалық қамтамасыз ету қызметтерін ұсынатын компаниялар болып табылады.

"Алматы" ӘКК" АҚ, ӘКК және Алматы Қаржы үшін үй-жайларды жалға беру қызметтерін ұсыну бойынша жалпы жеткізуші "Алматы қаласының Шаруашылық басқармасы" ЖШС болып табылады.

"Алматы индустриалық аймағы" ЖШС Алматы қаласының индустриялық аймағын басқарады және өзінің жалға алушыларына жылу, электр энергиясы, су және кәріз бұру қызметтерін бөледі. АИА үшін негізгі қызметтер жеткізушілер монополиялық компаниялар болып: «Алматы электр станциялары» акционерлік қоғамы және «Алматы Су» ШЖҚ МКК табылады.

«Алматы қаласы әкімдігінің күрделі құрылыс кәсіпорны» ЖШС ескі үйлерді бұзу және олардың орнына заманауи ғимараттар мен құрылыстар салуды ұйымдастыру арқылы тұрғын үй секторын жаңғырту жөніндегі жобаларды басқарады. КҚК үшін көрсетілетін қызметтердің негізгі жеткізушілері олардың қаржылық және іскерлік сенімділігі тұрғысынан бағаланатын құрылыс-монтаждау қызметтерінің әртүрлі жеткізушілері болып табылады.

Жеткізушілерді орнықты таңдаудың түпкі мақсаты жеткізушілермен берік, ұзақ мерзімді қатынастар құру болып табылады. Экологиялық,

әлеуметтік және этикалық аспектілер бойынша көрсеткіштерді жақсарту осындай қатынастарды дамыту үшін өте маңызды болып табылады.

Өнім беруші монополиялық болып табылатынына немесе Қоғамның өнім берушіге бағалау жүргізу мүмкіндігі бар-жоғына қарамастан, өзінің орнықтылығын көрсету үшін Қоғам GRI 308 [19] стандартының 308-1, 308-2 бөлімдерінің талаптарына сәйкес өнім берушілерге экологиялық бағалау жүргізуі тиіс. Зерттеу жүргізу кезінде жеткізушілерге экологиялық бағалаудың нақты жүргізілуін растау анықталмаған.

2.7.3 Түйінді экологиялық көрсеткіштер: қорытындылар

2021-2023 жылдар кезеңінде "Алматы" ӘКК "АҚ және оның еншілес компаниялары бойынша автомобильдер паркінің негізгі құралдарынан шығару есебінен парниктік газдар мен ластаушы заттар шығарындыларының төмендеуі, басқарушы компаниялардың есепке алу қаражатын жаңарту есебінен жылу, электр энергиясы мен су ресурстарын тұтынудың төмендеуі және климаттың өзгеруіне (34-кесте) бейімделуге оң әсер ететін жобаларды қаржыландырудың едәуір ұлғаюы байқалады.

Қоғамда қоршаған ортаны қорғауды басқаруды жақсарту жөніндегі жеке іс-шаралар қаржылық емес есептілік бойынша халықаралық стандарттардың талаптарына сәйкес келмейді, компанияның ҚОҚ басқару мәселелері бойынша жақсартуды жоспарлауы қажет.

34-кесте - Қоғамның түйінді экологиялық көрсеткіштері

Экологиялық көрсеткіштер	Өлшем бірлігі	2021 ж.	2022 ж.	2023 ж.
Парниктік газдар шығарындылары (1-қамту)	тонна	62,717	42,761	17,939
Ластаушы заттардың шығарындылары	тонна	0,0024	0,0015	0,00067
Суды тұтыну	мың м ³	3,68	2,69	2,61
Су ағызу	мың м ³	3,65	2,67	2,59
Электр энергиясын тұтыну	МВт сағ.	322,45	237,83	200,86
Жылу энергиясын тұтыну	Гкал	58,5	46,8	41,1
Қоршаған ортаны қорғауға арналған шығындар	мың теңге	36,64	22,15	2158017,26

3. СТРАТЕГИЯҒА, МАҚСАТТАРҒА, ҚҰНДЫЛЫҚТАР МЕН ЖОСПАРЛАРҒА ҚАТЫСТЫ КЛИМАТТЫҚ ҚЫЗМЕТКЕ ҚАТЫСТЫ ҚОҒАМНЫҢ БАСҚАРУ ЖҮЙЕСІН ЖЕТІЛДІРУ ЖӨНІНДЕГІ ҰСЫНЫМДАР

"Алматы" ӘКК" АҚ-ның басқаруын, стратегиясын, есептілігі мен мақсаттарын климаттық есептілік саласындағы халықаралық стандарттардың талаптарына сәйкес келтіру жөніндегі ұсынымдар 35-кестеде келтірілген.

35-кесте - Климаттық қызметті жақсарту жөніндегі ұсынымдар

№ р/р	Ұсынымдар	Жақсарту мүмкіндіктері	Ұсынымдарды қолдану үшін негіздеме
I) Басқару			
1	Директорлар кеңесі туралы ережеге [8] ДК басшылығы мен мүшелерінің функционалдық міндеттеріне тұрақты даму саласындағы тиісті басқару жүйесін қалыптастыруды және оны іске асыруды қамтамасыз ету қосылсын.	<p>Комитеттер арасында мәселелер бойынша өкілеттіктер мен міндеттерді бөлу:</p> <ul style="list-style-type: none"> - климаттың өзгеруін азайту жөніндегі іс-шараларға арналған жылдық бюджеттерді басқару; - төмен көміртекті өнімдермен немесе қызметтермен (соның ішінде ҒЗТҚЖ) байланысты ірі капиталды және/немесе операциялық шығындарды басқару); - климаттың өзгеруіне байланысты қызметкерлер үшін ынталандыруды қамтамасыз ету; - климаттың өзгеруіне көшу жоспарын әзірлеу және іске асыру; - Климатпен байланысты мәселелерді стратегияға енгізу; - Климатпен байланысты сценарийлік талдау жүргізу; - Климаттың өзгеруіне байланысты корпоративтік мақсаттарға қол жеткізуде прогресті белгілеу және оның мониторингі; - Климатқа байланысты тәуекелдер мен мүмкіндіктерді бағалау және басқару <p>Тұрақты даму және климаттың өзгеруіне бейімделу мәселелерін ДК кеңестерінде және ДК туралы ережедегі жалғыз акционердің тоқсанына кемінде 1 рет қарау кезеңділігін өзгерту</p>	<p>TCFD ұсынымдарының 1-бөлімі [4]</p> <p>GRI 2 стандартының 2-9, 2-10, 2-11, 2-12, 2-13, 2-14 бөлімдері [18]</p> <p>C1.2 бөлімі Scoring Methodology [17]</p>
2	Климаттық іс-қимылдарды басқару мәселелері бойынша жоғары басшылықты бағалау мен сыйақыға	<p>ДК мүшелері мен Басқарма қызметінің ынталандырылатын бағыттары:</p> <ul style="list-style-type: none"> - климаттың өзгеруіне көшу жоспарын мақұлдау, - климаттың өзгеруі жөніндегі жоспардың түйінді көрсеткіштеріне қол жеткізу, - климатқа байланысты мақсаттарға қол жеткізудегі прогресс, 	<p>TCFD ұсынымдарының 1-бөлімі [4]</p> <p>GRI 2 стандартының 2-19, 2-20, 2-21 бөлімдері [18]</p>

	<p>қатысты қызметкерлердің қызметін бағалау ережесіне [15] өзгеріс енгізу</p>	<ul style="list-style-type: none"> - шығарындыларды (шығарындыларды қысқарту, олардың қарқындылығы) қысқарту жөніндегі бастамаларды іске асыру, - өнімдер немесе көрсетілетін қызметтер портфеліндегі төмен көміртекті өнімдерден немесе көрсетілетін қызметтерден түсетін кірістер үлесін ұлғайту, - климатпен байланысты мәселелер бойынша жеткізушілермен және клиенттермен өзара іс-қимылды кеңейту, - климатпен байланысты мәселелер бойынша инвестициялар объектілері - компаниялармен өзара іс-қимылды кеңейту, - жеткізушілердің климатқа байланысты талаптарға сәйкестігін арттыру, - құн жасау тізбегінің жоғары көрнекілігі (қадағалануы, картаға түсірілуі, ашықтығы), - тұрақтылық индексімен салыстырғанда компания қызметінің көрсеткішін арттыру (мысалы,, DJSI, CDP Climate Change score және т.б.), - климатқа байланысты мәселелер бойынша оқыту жүргізу, - Қоғам портфелінің климатпен байланысты мақсаттармен жоғары үйлесімділігі 	<p>C1.3 бөлімі Scoring Methodology [17]</p>
3	<p>Жоғары басшылықтың барлық немесе жекелеген мүшелерінің климат мәселелері бойынша құзыреттілігін арттыруды қамтамасыз ету</p>	<p>Экология және климат мәселелері бойынша, климаттың өзгеруіне бейімделуге қатысты ұлттық саясат, ESG, TCFD және GRI және климатқа қатысты S1 және S2 [43], [44] ХҚЕС стандарттары бойынша жауапты болып тағайындалған Басқарма мен ДҚ мүшелерінің біліктілігін арттыруды немесе тренингтік оқытуды ұйымдастыру</p>	<p>GRI 2 стандартының 2-17 бөлімі [18]</p> <p>C1.1d бөлімі Scoring Methodology [17]</p>
4	<p>Ішкі ұйымдастыру құжаттарында климаттың өзгеруі мәселелерінде қызметкерлердің өкілеттіктері мен жауапкершілігін белгілеу</p>	<p>Ықтимал құрылымдық өзгерістер:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Климаттық және экологиялық тәуекелдерге байланысты мәселелерді қадағалауды жүзеге асыратын Комитет немесе ДҚ мүшесін айқындау; - климатпен және қоршаған ортамен байланысты проблемаларды шешу үшін штат бірліктерін енгізу және тиісті персоналды тағайындау, лауазымдық нұсқаулықтар мен бөлімшелер туралы ережелерге климат мәселелері бойынша өкілеттіктер мен жауапкершілікті енгізу; - қызметкерлердің климат мәселелері бойынша білімін бағалау критерийлерін белгілеу және оқыту жоспарына климат мәселелерін енгізу; - климаттың өзгеруінің салдарларын бағалау үшін әртүрлі уақыт көзжиектерінде сценарийлік талдау және стресс-тестілеу жүргізу бойынша бағдарламалық қамтамасыз етуді енгізу туралы 	<p>TCFD ұсынымдарының 2, 4 бөлімдері [4]</p> <p>GRI 2 стандартының 2-13 бөлімі [18]</p> <p>C1.3a бөлімі Scoring Methodology [17]</p>

		<p>шарт жасасу және климаттық тәуекелдердің кредиттік, нарықтық, операциялық тәуекелдерге және өтімділік тәуекеліне әсерін талдауды жүзеге асыру;</p> <ul style="list-style-type: none"> - перспективалық сценарийлерді есепке алуды қоса алғанда, климаттық және экологиялық тәуекелдерді бағалау үшін ішкі әдіснаманы, индикаторлар мен көрсеткіштерді әзірлеу; - оларды қадағалау жүйесіне енгізу үшін ішкі әдіснаманы немесе климаттық және экологиялық деректерді қаржылық тәуекелдің салыстырмалы көрсеткіштеріне ауыстыру жөніндегі құралды әзірлеу; - климатпен байланысты қаржылық тәуекелдерді ескеретін шешімдер қабылдау үшін Қоғам кредит беретін, инвестициялайтын немесе сақтандыратын әлеуетті клиенттер үшін климатпен байланысты деректерді беру және ақпаратты ашу жөніндегі қағидаларды әзірлеу 	
5	Қоғамның мүдделі тараптардың тұрақты даму қағидаттарына қатынасына ықпалын арттыру	<p>БАҚ-та және әлеуметтік желілерде жария ету:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Қоғамның ЕҚТ енгізетін компанияларды қолдауы, - климаттың өзгеруіне бейімделуге бағытталған жобалардың басымдығы, - көміртегі бейтараптығына ұмтылудың ұлттық саясатын қолдау, - халықтың тұрмыстағы көміртегі ізін азайтудың маңыздылығы туралы пайымын қалыптастыру - көшпелі жәрмеңкелерге қатысушылар арасында «экологиялық таза өнім» брендин жарнамалауға бастамашылық жасау (егер бұл мәлімделген болса, қатысушылардан олардың өнімдерінің шын мәнінде экологиялық таза екенін растауды сұрату) 	GRI 2 стандартының 2-15 бөлімі [18]
II) Стратегия			
6	Қызмет портфелін қалыптастыратын ішкі құжаттардың құрылымына клиенттерге/климатпен байланысты инвестициялар объектілеріне және/немесе климатпен байланысты ерекшеліктер саясатына қойылатын талаптарды енгізу	<p>Активтерді сыртқы басқаруды таңдау кезінде климатқа байланысты талаптарды есепке алу үшін пайдаланылуы мүмкін тетіктер:</p> <ul style="list-style-type: none"> - климатқа байланысты талаптарды Инвестициялық жобаларды қарау, іріктеу және сүйемелдеу қағидаларына [14], Ескі тұрғын үйді жөндеу бойынша инвесторларды іріктеу қағидаларына [16] енгізу, - климатқа байланысты талаптарды Қызметкерлердің қызметін бағалау қағидаларының [15] тиімділік көрсеткіштеріне және ынталандыру құрылымына енгізу, - климатқа байланысты талаптарды жеңілдікпен қаржыландыруға арналған жобаларды қарауға арналған ұсыныстарды сұратуға енгізу, - климаттың өзгеруіне төзімді қорлар ұсынатын инвестициялық менеджерлерге артықшылық беру, - жобалардың басымдылығы көрсеткішіне әлеуетті клиенттерді қосу [14] жобаның тұрақтылығын 	<p>TCFD ұсынымдарының 5-бөлімі [4]</p> <p>GRI 2 стандартының 2-22, 2-23, 2-24 бөлімдері [18]</p> <p>C-FS3.6 бөлімі Scoring Methodology [17]</p>

		<p>көрсететін кірістердің мақсаты немесе пайдаланылуы туралы тармақ,</p> <ul style="list-style-type: none"> - маржа немесе кредит бойынша қаржыландыру мөлшерінің немесе% баға белгіленуі жобаның орнықтылық өлшемдеріне байланысты болуы мүмкін, - 2025 жылға және одан кейінгі жылдарға арналған стратегияда жасыл активтерді пайдаланудың ең төменгі міндетті деңгейін белгілеу, - «жасыл» жобалар үшін тәуелсіз үшінші тараптың климатқа әсеріне (парниктік газдар шығарындыларын қысқарту, мысалы) жобаның валидациясын жүргізу міндеттемесін қою, - Қоғамның орнықты даму саясатын [7] сақтауға байланысты клиенттермен келісімдер әзірлеу 	
7	Қолайлы жобаларды бағалау қағидаларына климатқа әсер ету критерийлері бойынша қосымша көрсеткіштерді енгізу	<p>Критерийлерді қалыптастыру қағидаты:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Жобада климатқа оң әсері туралы ешқандай дәлел жоқ - 0 балл; 2) Жобада климаттық әсер сипатталған (парниктік газдар шығарындыларын азайту, парниктік газдарды сіңіруді ұлғайту, көміртегі отынын тұтынуды азайту, жердің тозуын азайту, ЖЭК электр энергиясын өндіру, биоотын өндірісі, жасыл көлікті пайдалану және т.б.), климаттық әсерді растайтын есептеулер бар, бірақ үшінші тәуелсіз тараптың растауы жоқ - 1 балл; 3) Клиент жобасының тұжырымдамасын офсеттік жобаның құжаттарын әзірлеу үшін ҚР ЭБЖМ мақұлдады – 2 балл; 4) Жобада климаттық әсер сипатталған, үшінші тәуелсіз тараптың валидациясы туралы мәлімдеме бар – 3 балл; 5) Жоба құжаттамасын ҚР ЭБЖМ қабылдады және офсеттік жоба ретінде тіркелді – 4 балл; 6) Жобаны сценарийлік пысықтауда әлеуетті клиент циклдік өндірісті (қалдықтарды полигонға шығаруды емес, өз өндірісінде қайта пайдалануға жіберуді немесе сұрыпталған қалдықтарды өнім ретінде басқа кәсіпорындарға өткізуді; немесе техникалық қажеттіліктер үшін тазартылған сарқынды суды қайта пайдалануды енгізу)– 5 балл. 	<p>TCFD ұсынымдарының 5-бөлімі [4]</p> <p>GRI 2 стандартының 2-22, 2-23, 2-24 бөлімдері [18]</p> <p>C-FS3.6 бөлімі Scoring Methodology [17]</p>
8	Стратегиялық жоспарға бір нақты жобаны емес, бір нақты өнімді жасау үшін барлық жеткізу тізбегін қаржыландыру бағытын енгізу	<p>«Алматы» ӘКК» АҚ-ның Алматы облысы бойынша өкілдіктерінің көмегімен қаржыландыруға мақұлданатын компанияның барлық жеткізушілері мен клиенттерінде тұрақты даму қағидаттарын қалыптастыруға болады - Қоғам қаржыландырған кезде шығарылатын өнімнің барлық өмірлік циклі бойынша тұрақты даму қағидаттарын ұстанатындығын растау.</p>	GRI 308 [19]
9	ЕТҚ пайдалана отырып, ескі	Жаңарту бағдарламасы бойынша құрылыс салушыларға қойылатын талаптарға ЕҚТ	Энергия тиімділігі

	ғимараттарды қайта құру және жаңа, энергия тиімдірек ғимараттар салу	анықтамалықтарын және «жасыл» технологияларды қолдану: терезе алды, күнқағарларға, балкондардың сыртқы жақтарына күн панельдерін орнату, ғимараттарды сыртқы жылытуды, жылыту құбырларын жылытуды ұйымдастыру, ескірген терезелерді неғұрлым энергия тиімді және т.б. терезелерге ауыстыру/орнату	бойынша ЕҚТ туралы анықтамалық 2.2 бөлімі [45]
10	Жасыл облигациялар шығару және жасыл кредиттер беру	"Жасыл" несиелер мен облигациялар нарығын дамыту, осы бағытты басым бағыттарға қосу	TCFD ұсынымдары [4]
III) Тәуекелдікті басқару			
11	Тәуекелдерді басқарудың ішкі әдіснамасына климаттық тәуекелдерді енгізу	Қоғамның өз қызметінде де, клиент компаниялар мен инвестициялық менеджерлердің қызметінде де климаттық тәуекелдерді міндетті басқаруды ескере отырып, тәуекелдерді сәйкестендіру және бағалау, тәуекелдерді басқару әдістерін таңдау әдістемесін әзірлеу	TCFD ұсынымдары [4] C2, C-FS2.2b,c,d бөлімдері Scoring Methodology [17]
IV) Көрсеткіштер мен мақсаттар			
12	Қызмет туралы жыл сайынғы есепке Қоғамның қаржы қызметінің портфеліне кіретін жобалардың климатқа әсері туралы ақпаратты ашуды енгізу	Қоғам компанияларының әсер етуі туралы ғана емес, сондай-ақ қаржыландырылатын жобалардың әсер етуі туралы ақпаратты жылдық есепке қосу (Score 3 санаты)	TCFD ұсынымдарының 5-бөлімі [4] GRI 2 стандартының 2-22, 2-23, 2-24 бөлімдері [18] C-FS3.6 бөлімі Scoring Methodology [17]
13	Парниктік газдардың өзге де энергетикалық жанама шығарындыларына мониторинг ұйымдастыру	«Алматы қаласының Шаруашылық басқармасы» ЖШС-ның Басқарушы компаниясымен оның тұрақты даму жөнінде міндеттемелер қабылдауы және оның өзінің Score 2 энергетикалық шығарындыларын түгендеуі және "Алматы" ӘКК" АҚ-ға және еншілес бөлімшелеріне Score 3 санаты бойынша басқа да жанама энергетикалық шығарындыларды дұрыс анықтау үшін есептілік беру туралы келісім жасасу	ҚР СТ ISO 14064-1-2019 [46]
14	Score 3 санатындағы парниктік газдардың жанама шығарындылары туралы ақпаратты ашу	Рейтингті арттыру үшін шығарындылар туралы есептік көрсеткіштерді верификациялау	TCFD ұсынымдары [4] C6, C-FS14.3 бөлімдері Scoring Methodology [17]

	және оны үшінші тәуелсіз тараппен верификациялау қызметі туралы жыл сайынғы есепке енгізу		
15	Саябақ және жаяу жүргіншілер аймақтарын көгалдандыру жобаларын тұрақты даму туралы есептілікке енгізу	Саябақ және жаяу жүргіншілер аймақтарын көгалдандыру жобаларында жерді пайдаланудың өзгеруінен (елді мекен жерлерін ағаштар мен бұталардың басқарылатын екпелеріне ауыстыру) көмірқышқыл газының шығарындыларын сіңірудің сандық көлемін есептеу және шығарындыларды қысқартуға және биологиялық әртүрлілікті сақтауға үлес ретінде тұрақты даму туралы жыл сайынғы есепте ұсыну	GRI 305 [38], GRI 101 [28] ҚР СТ ISO 14064-1-2019 [46]
16	Жеткізушілер мен клиенттер арасында тұрақтылық қағидаттарын	Қолданыстағы "Алматы" ӘКК" АҚ жеткізушілері мен клиенттері үшін климаттың өзгеруіне бейімделуге қатысты қабылданған міндеттемелердің деңгейін көрсететін сауалнамалар әзірлеу	GRI 308 [19]
17	қадағалау	ҚТҚ әкетуге арналған шарттардың техникалық ерекшеліктеріне қалдықтарды сұрыптау қызметтерін жеткізушінің ұйымдастыруына қойылатын талаптарды енгізу	GRI 308 [19]
18	Есептілікке енгізілетін бастапқы ақпараттың дұрыстығын арттыру	АИА стационарлық және мобильді көздері үшін көміртегі энергетикалық ресурстарын жылдық тұтыну мониторингін ұйымдастыру	ҚР СТ ISO 14064-1-2019 [46]
19	Шығарындыларды есептеу кезінде әдістемелерді пайдалану	Қоғамның компаниялар тобының қызметінен тікелей шығарындыларды есептеу үшін: 1) Шығарындылардың стационарлық көздері. Стационарлық көздерге «Индустриялық алаң - Алматы» ЖШС ғимаратында орнатылған газ қазаны жатады. Негізгі құрал кәсіпорынның балансына бір жылдан аз уақыт бұрын берілгендіктен, осы көз үшін газды тұтыну көлемі бойынша мониторинг бұрын жүргізілмеген. Газды жағудан шығарындыларды есептеу кезінде жылу электр станцияларының, жылу электр орталықтарының және қазандықтардың қазандықтарынан парниктік газдар шығарындыларын есептеу жөніндегі әдістеменің [47] 2 және 3-параграфтарын қолдану керек. Газ тұтыну көлемі туралы ақпарат жинау - ай сайын, есептеу жалпы жылдық жиынтық мәні бойынша жүргізіледі. Тұтыну көлемін есепке алу аспабы бойынша немесе егер газ баллондары	ҚР СТ 3332-2018 [50] ҚР СТ ISO 14064-1-2019 [46]

	<p>орталықтандырылған газбен жабдықтауды алмастыратын болса, оларды есептен шығару негізінде есептеуге болады.</p> <p>2) Мобильді жану көздері.</p> <p>Шығарындылардың ұтқыр көздеріне көмірсутекті отынды қолданбай электр аккумуляторларында жұмыс істейтін техниканы қоспағанда, автомобиль және ауыр техникамен отынды тұтынудан шығарындылар жатады.</p> <p>Ескерту: Парниктік газдар шығарындыларын реттеу қағидаларының [48] талаптарына сәйкес Ұлттық міндетті есептілік үшін мобильді техникадан тікелей шығарындыларды есептеу жүргізілмейді. Мобильді техникадан есептеулерді дайындау Халықаралық хаттамалар мен стандарттардың талаптарына сәйкес келетін ерікті есептілік үшін ғана талап етіледі. Score 1 және Score 2 санаттары бойынша халықаралық есептілікте ақпарат беру міндетті.</p> <p>Автокөлікпен отын жағудан шығатын шығарындыларды есептеу кезінде КӨЖҮТ парниктік газдарды ұлттық түгендеу жөніндегі Нұсқаулықтың [34] 3-тарауын "Мобильді отын жағу" қолдану керек.</p> <p>Парниктік газдар шығарындыларын есептеу мақсатында ЖЖМ сатып алудың жылдық көлемін емес, отынды тұтынуды (есептен шығаруды) мониторингілеу қажет, осыған байланысты Қоғам компанияларының операциялық қызметінің департаменттері қажет болған жағдайда есептен шығару актілерімен расталуы мүмкін ЖЖМ тұтыну көлемі (отынның әрбір түрі бойынша бөлек) бойынша ай сайынғы ақпаратты электрондық немесе қағаз түрінде сақтауы тиіс.</p> <p>Қоғамның компаниялар топтары үшін сатып алынған электр және жылу энергиясын тұтынудан жанама шығарындылар (Score 2) жоқ, өйткені бұл ресурстарды басқару аутсорсингтік компанияға беріледі, ал АИА энергия беруші компания болып табылады және энергетикалық ресурстарды өз тұтынуы тұтынушылардың шығындарына жатқызылады.</p> <p>Қоғамның компаниялар тобының қызметінен басқа да жанама шығарындыларды (Score 3) есептеу үшін 3-санаттағы шығарындыларды есептеу бойынша техникалық нұсқаулықты [49], ҚР СТ 3332-2018 стандартының ұсынымдарын [50], ұлттық эталондарды [36] және корпоративтік құн тізбегі стандартында ұсынылған қызмет түрлерінен шығарындылардың үлестік коэффициенттері</p>	
--	--	--

		<p>бойынша халықаралық деректер базасын [51] пайдалану қажет.</p> <p>Ескертпе: ұлттық міндетті есептілік мақсаттары үшін басқа да жанама шығарындыларды есептеу жүргізілмейді. Халықаралық хаттамалар мен стандарттардың талаптарына сәйкес келетін есептілік үшін 3-санат бойынша есептерді ұсыну ерікті, бірақ компания рейтингінің тәртібіне едәуір әсер етеді: 3-санатты қамту есептермен расталған сайын, кәсіпорынның С6 бағаланатын сауалнамасының модулі бойынша рейтингтік баллдар [17] соғұрлым жоғары болады.</p> <p>Компания есеп беретін басқа жанама шығарындылардың нақты санаттарын таңдау үшін ҚР СТ 3332-2018 [50] стандартына жүгінуді ұсынамыз, өйткені бұл стандартта әрбір есептеу үшін қажетті болжамды бастапқы деректер көрсетілген.</p> <p>Қоғамның Score 3 санатындағы компаниялар топтары үшін 8-санатты - Энергиямен байланысты, бірақ тікелей шығарындыларға және жанама энергетикалық шығарындыларға енгізілмеген қызметті таңдау ұсынылады; 15-санат - Инвестициялар, 22-санат - Қызметкерлердің жұмысқа баруы, АИА үшін - 21-санат - Төменгі сегментте жалға алынған мүлік.</p> <p>Егер компаниялардың «жол жүруге» іссапар шығыстары жоғары болса, есептеулерге 13-санатты қосу ұсынылады - Іскерлік сапарлар.</p> <p>Score 3 қамтудың қалған санаттары бойынша бір бағалау есебін жүргізу жеткілікті және маңыздылығы туралы ұсыныстарға сәйкес [3] жыл сайынғы есептілікте осы жанама шығарындыларды маңызды емес деп жатқызу.</p>	
20	Стратегиялық жоспарлауда түйінді экологиялық көрсеткіштерді пайдалану	<p>1) Парниктік газдар шығарындылары бойынша нысаналы көрсеткіштер</p> <p>Қазақстан 2030 жылға қарай парниктік газдар шығарындыларын 1990 жылғы деңгейден 15% -ға төмендету мақсатын ресми түрде бекіте отырып, климаттың өзгеруіне жаһандық [31] ден қоюға жаңартылған ұлттық үлесін қабылдағандықтан, қазақстандық кәсіпорындар өздерінің шығарындыларын төмендету бойынша тиісті міндеттемелерді өз мойнына алуы тиіс.</p> <p>Осы Климаттық есепте жүргізілген түгендеуге байланысты 2021-2023 жылдарға арналған парниктік газдардың тікелей шығарындылары айқындалды. Осы жылдардың бірін өз кәсіпорны үшін базалық ретінде қабылдау және қол жеткізудің әртүрлі мерзімдеріне арақатынаста 2030 жылға дейін тікелей шығарындыларды төмендету мақсатын белгілеу ұсынылады. Мысалы, қаралып</p>	

		<p>отырған 2023 және 1990 жылдардың арақатынасынан 2030 жылға қарай жиынтық шығарындыларды 2023 жылмен салыстырғанда кемінде 3,5% -ға төмендету мақсатын қабылдауға болады, яғни 2030 жылы ПГ шығарындыларының көлемін жылына 17,3 тонна CO₂-ден аспайтын мөлшерде жоспарлауға болады.</p> <p>Осы мақсаттың негізінде стратегиялық жоспарлауда, мысалы, меншікті көлікті жаңғыртуды немесе құрамында көміртегі аз отын (биоотын) түрлерін пайдаланатын көлікке ауыстыруды көздеу.</p> <p>2) Қазақстан 2060 жылға қарай көміртегі бейтараптығына қол жеткізу туралы стратегияны [32] қабылдағандықтан, қазақстандық кәсіпорындар 2060 жылға қарай өз шығарындыларының нөлдік балансына қол жеткізу бойынша тиісті міндеттемелерді өз мойнына алуы тиіс. Бұл балансты тікелей шығарындылар үшін де, жанама шығарындылар үшін де санауға болады. Мысалы, АИА аумағын көгалдандыру жөніндегі іс-шараларды жоспарлау, отырғызылған ағаштармен парниктік газдарды сіңірудің жыл сайынғы көлемін есептеу. Бұл компанияның тікелей әсерлерінен көміртегі бейтараптығына қол жеткізу жөніндегі стратегиялық іс-шаралар болады.</p> <p>Осындай іс-шараларға саябақтарды көгалдандыру, жеміс бақтарын, жүзімдіктерді, павлонияны өсіру бойынша бизнесті қаржыландыру жобалары да кіреді. Егер іс-шаралар тікелей сіңіруге емес, жанама түрде қатысты болса, онда 15-санат - Инвестициялар бойынша Score 3 шығарындыларын есептеу - "Алматы" ӘКК" АҚ компанияларының көгалдандыру жобаларын қаржыландыруы кезінде Алматы қаласында шығарындыларды сіңіру қаншаға ұлғаятынын көрсету үшін міндетті.</p> <p>Кез келген «жасыл» жобаларға инвестицияларды кеңейтуді және оларға қол жеткізу жөніндегі есептілікті қамтитын стратегиялық мақсаттар компанияның парниктік газдар шығарындыларын азайтуға және 15-санатта көміртегі бейтараптығына қол жеткізуге ұмтылысын көрсетеді - Инвестициялар</p> <p>3) Ауаның трансшекаралық ластануы туралы конвенцияның Гётеборг хаттамасы [26] әлі ратификацияланбағандықтан, Қазақстандағы шағын компаниялар үшін ластаушы заттардың шығарындылары бойынша шекті елдік көрсеткіштер қазіргі уақытта реттелмейді. Бірақ Гётеборг хаттамасын ратификациялау кезінде ұлттық заңнаманы өзгерту қаупі өте жоғары болғандықтан, стратегиялық жоспарлауда оны</p>	
--	--	---	--

		<p>ескеріп, мүмкіндігінше ластаушы заттарды шығаратын автокөлік техникасын сатып алмау керек.</p> <p>4) Су ресурстарын тұтыну жөніндегі стратегиялық мақсаттарды белгілеу үшін Қоғамның офистерін ауыз сумен және кәрізбен қамтамасыз ететін жеткізуші - басқарушы компаниямен суды үнемдеу туралы есептілікті ұсыну туралы тиісті келісім жасасу қажет (16 ұсыныс)</p> <p>Тұтастай алғанда Қоғам бойынша негізгі экологиялық көрсеткіштерден (34-кесте) компанияға ресурстарды тікелей тұтыну және тікелей шығарындылар елеулі емес, инвестициялау объектілерінің қызметінде парниктік газдардың шығарындылары мен сіңірулері неғұрлым маңызды екені көрінеді, оның үстіне 2023 жылдан бастап компания портфелінде «жасыл» жобалар пайда болды. Сондықтан Қоғамның бірінші міндетіне тұрақты даму мәселелері бойынша өнім берушілермен және клиенттермен өзара іс-қимылды енгізу, олардан жобалар қызметінен шығарындылардың/сіңірулердің нақты мәні туралы ақпарат алу және осы деректерді Scope 3 есептік көрсеткіштеріне енгізу қажет. Жанама экологиялық көрсеткіштерді динамикасында қадағалай отырып, Қоғам мемлекеттік және әлемдік қоғамдастыққа Қазақстанның саясаты мен қабылданған міндеттемелерін және БҰҰ ЕЭК Жаһандық шартына [20] қосылу жөніндегі өз амбицияларын қолдайтынын көрсететін болады.</p>	
--	--	---	--

А ҚОСЫМШАСЫ. Қызмет көрсетудің жоспар-кестесі

2021-2023 жылдарға арналған

"Алматы " ӘКК" АҚ парниктік газдар шығарындыларын талдау және бағалау
және климаттық есепті жасау жөніндегі
жұмыстардың жоспар-кестесі

№	Кезең атауы	Нәтижесі	Жеткізуші өкілінің қатысуы	Орындау мерзімі
1	Жоспарлау	Бағалауға дайындық жұмыстары, қажетті ақпаратты жинау, күнтізбелік жоспар, қызметтерді көрсетудің егжей-тегжейлі бағдарламасы, MS Excel форматында 2021-2023 жылдарға арналған score 1 және score 2 шығарындыларын есептеуге арналған мәліметтерді жинау нысандары.		02- 05.07.2024
1,1		Экология, әлеуметтік жауапкершілік және корпоративтік басқару саласындағы ішкі құжаттаманы сұрау және талдау.		02- 05.07.2024
1,2		Компанияның ұйымдық құрылымын талдау және ПГ шығарындыларын есептеу үшін деректерді жинауға жауапты негізгі бөлімшелерді анықтау.	Никифоров А.О.	10- 12.07.2024
1,3		Келесі көрсеткіштерді қоса алғанда, MS Excel форматында 2021-2023 жылдардағы деректерді жинау нысандарын әзірлеу: - Стационарлық жабдықпен отын тұтыну (қазандықтар, дизельдік генераторлар); - Автокөлік құралдарымен отын тұтыну; - Электр және жылу энергиясын тұтыну; - Кеңсе бөлмелерінде орнатылған кондиционерлердің саны, олардың техникалық сипаттамалары, қолданылатын салқындатқыштың түрі туралы ақпарат.		10- 12.07.2024
1,4		Климаттық мәселелерді басқаруға қатысты бастапқы деректер мен ақпаратты нақтылау үшін жауапты бөлімшелермен/лауазымды тұлғалармен сұхбат жүргізу.	Никифорова Е.С.	15- 16.07.2024
1,5		ПГ шығарындыларының негізгі процестерін/көздерін анықтау (мысалы, стационарлық отын жағу, электр энергиясын тұтыну, салқындатқыштың ағуы және т. б.)		

2		MS Excel форматында score 1 және score 2 шығарындыларын, сондай-ақ 2021-2023 жылдардағы энергия тұтыну көрсеткіштерін есептеу.		17-18.07.2024
2,1		2021-2023 жылдардағы ПГ (score 1) тікелей шығарындыларын есептеу		17-18.07.2024
2,2		2021-2023 жылдарға арналған ПГ (score 2) жанама энергетикалық шығарындыларын есептеу		17-18.07.2024
2,3	"Алматы "ӘКК" АҚ-ның 2021-2023 жылдардағы парниктік газдар шығарындылары және энергия тұтыну көрсеткіштерін бағалау.	Көрсеткіштерді есептеу және талдау: - Стационарлық жабдықпен отын тұтыну (қазандықтар, дизельдік генераторлар); - Автокөлік құралдарымен отын тұтыну; - Электр және жылу энергиясын тұтыну; - Кеңсе бөлмелерінде орнатылған кондиционерлердің саны, олардың техникалық сипаттамалары, қолданылатын салқындатқыштың түрі туралы ақпарат.		17-18.07.2024
2,4		Келесі көрсеткіштерді қоса алғанда, компанияның ПГ шығарындыларының профилін талдау: - 2021-2023 жылдардағы ПГ жиынтық шығарындылары шығарындылар санаттарына және ПГ түрлеріне бөлінген; - Өсу/төмендеу себептерін түсіндіре отырып, 2021-2023 жылдардағы ПГ (score 1, score 2) шығарындылары көлемінің өзгеру динамикасы; - ПГ шығарындылары санаттары бойынша score 1 шығарындыларының құрылымы; - ПГ шығарындылары санаттары бойынша score 2 шығарындыларының құрылымы; - ПГ шығарындыларының қарқындылығы.	Никифорова Е.С.	19.07.2024
3		Корпоративтік басқару: - Директорлар кеңесінің Климаттық тәуекелдер мен мүмкіндіктерді қадағалауы - Климаттық тәуекелдер мен мүмкіндіктерді бағалау мен басқарудағы көшбасшылықтың рөлі	Никифоров А.О.	22.07.2024

3,1		<p>Стратегия:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Қысқа, орта және ұзақ мерзімді перспективада компания анықтаған Климаттық тәуекелдер мен мүмкіндіктер; - Климаттық тәуекелдер мен мүмкіндіктердің бизнес-модельге, стратегияға және қаржылық жоспарлауға әсері; - Климатқа байланысты әртүрлі сценарийлерді, соның ішінде температурасы 2 ° С және одан төмен сценарийлерді ескере отырып, ұйым стратегиясының тұрақтылығы. 	Никифоров А.О.	22.07.2024
3,1,1	TCFD ұсынымдар	<p>Тәуекелдерді басқару:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Климатқа байланысты тәуекелдерді анықтау және бағалау үшін ұйымдастыру процестері; - Климатпен байланысты тәуекелдерді басқару үшін ұйымдастыру процестері; - Климаттық тәуекелдерді анықтау, бағалау және басқару процестері ұйымның тәуекел-менеджментінің жалпы жүйесіне қалай интеграцияланған. 	Никифоров А.О.	23.07.2024
3,1,2	ына сәйкес " Алматы " ӘКК " АҚ- ның жетілу деңгейін талдау.	<p>Көрсеткіштер мен мақсаттар:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Компания климатқа байланысты тәуекелдер мен мүмкіндіктерді бағалау үшін пайдаланатын көрсеткіштер оның стратегиясы мен тәуекелдерді басқару процесіне қалай сәйкес келеді; - Scope 1, scope 2 шығарындылары және онымен байланысты тәуекелдер; - Ұйым климаттық тәуекелдер мен мүмкіндіктерді басқару үшін пайдаланатын мақсаттар және осы мақсаттарға қол жеткізудегі оның нәтижелері 	Никифоров А.О.	23.07.2024
3,1,3		Корпоративтік басқару жүйесін талдау, климаттық өзгерістерді басқарудағы Қоғамның жетілу деңгейін бағалау және климаттық күн тәртібін корпоративтік басқарудың тиімді жүйесін құруға қатысты ұсынымдар.	Никифоров А.О.	24.07.2024

3,1,4		Тұрақты дамуды басқарудың қолданыстағы тәжірибелеріне, оның ішінде климаттың өзгеруіне байланысты мәселелерге талдау жүргізу. Талдау компания қызметінің түйінді аспектілері (корпоративтік басқару, стратегия, тәуекелдерді басқару, көрсеткіштер мен мақсаттар) бойынша жүргізілуге және TCFD ұсынымдарына сәйкестігі мәніне Тапсырыс берушінің қолданыстағы корпоративтік практикаларының қысқаша сипаттамасын қамтуы тиіс	Никифоров А.О.	24.07.2024
3,2		Есепте ақпаратты ашуға болатын жекелеген TCFD ұсынымдарын анықтау (басқару деректері және/немесе тәжірибелері бар).	Никифоров А.О.	24.07.2024
4	Есепті ресімдеу	<p>Есепке енгізу үшін 3.2-тармақта анықталған ұсынымдар бойынша есептілікті (ақпаратты ашуды) дайындау:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Климаттық есепті дайындау; 2. TCFD ашылуын талдау және климаттық мәселелерді басқару тәжірибесін жақсарту бойынша ұсыныстар; 3. Есеп құрылымын әзірлеу және Тапсырыс берушімен келісу; 4. Есепке қосу үшін аналитиканы, графиктерді, диаграммаларды және кестелерді дайындау; 5. ПГ шығарындыларын есептеу әдістемесінің сипаттамасы (деректерді жинау және шоғырландыру тәсілі, пайдаланылған есептеу әдістемелері, шығарындылар коэффициенттері); 6. Есептің жобасын әзірлеу және оның мазмұнын Тапсырыс берушімен келісу; 7. Климаттың өзгеруіне байланысты мәселелер бойынша басқару практикасы мен есептілікті жетілдіру бойынша ұсынымдар әзірлеу. 	Никифорова Е.С.	16.08.2024 ж. дейін
		Презентация мәтіндерін әзірлеу және келісу	Никифорова Е.С.	23.08.2024 ж. дейін
		Презентациялар / басшылыққа есеп материалдарын ұсыну (келісім бойынша)	Никифорова Е.С.	26-29.08.2024 ж.
		Дайын есепті аудару, басып шығару, түптеу, жұмысты тапсыру	Никифоров А.О.	4.09.2024 ж. дейін

Сұхбаттасу және Климаттық есептің мазмұнын келісу Қоғамның жауапты тұлғаларымен жүргізілді:

№ p/p	Лауазымы	Тегі, аты, әкесінің аты
1	Басқарма төрағасының орынбасары	Касенова Зоя Александровна
2	Басқарма төрағасының орынбасары	Игенов Жулдыз Серикович
3	Стратегия және корпоративтік даму департаментінің директоры	Ибраева Шолпан Давлетқызы
4	Стратегия және корпоративтік даму департаментінің бас менеджері	Калкабаева Айгуль Муратовна
5	Стратегия және корпоративтік даму департаментінің бас менеджері	Жолдасбаева Айжан Сансызбаевна
6	Операциялық қызмет департаментінің бас менеджері	Ксёэнз Руслан Анатольевич
7	Операциялық қызмет департаментінің бас менеджері	Ермеков Алибек Нурдаулетович
8	Ақпараттық технологиялар департаментінің директоры	Чёботов Дмитрий Александрович
9	Бухгалтерлік есеп және есептілік департаментінің бас менеджері	Айтокалинова Сания Николаевна
10	Баспасөз қызметінің басшысы	Нихамбаев Темирлан Муратович
11	Тәуекел-менеджмент департаментінің директоры	Рябов Александр Николаевич
12	Жобалармен жұмыс департаментінің директоры	Осербаев Улан Муратович
13	Адам ресурстарын басқару департаментінің директоры	Турок Галина Витальевна
14	Операциялық қызмет департаментінің директоры (КҚК)	Шабенова Мира Каиржановна
15	Бухгалтерлік есеп және есептілік департаментінің бас менеджері (КҚК)	Байханова Арайлым Асылбековна
16	Қаржылық қамтамасыз ету бөлімінің бас маманы - бухгалтері (АИА)	Джусупалиева Айғаным Ермахановна
17	Инвесторларды тарту және сүйемелдеу жөніндегі офис басшысы (АИА)	Мунарев Тимофей Дмитриевич
18	Әкімшілік бөлімінің бастығы (АИА)	Мажитов Думанбек Аскарбекович
19	"Almaty Finance" (Алматы қаржы) ЖШС әкімшілік қамтамасыз ету және мемлекеттік сатып алу қызметінің бастығы	Жаппасбаева Жанар Айтбаевна

Б ҚОСЫМШАСЫ. Бастапқы ақпаратты жинау нысандары

Күні: 16.07.2024 ж.

Отынның түрі мен шығыны бойынша бастапқы мәліметтер

№ р/р	Дереккөз атауы	Белгісі/маркасы	РІШН немесе ҚО тізілімінде берілген көздің №	Отынды тұтыну			
				Тұтынылатын отын түрі	Тұтынылатын отын көлемі, тонна		
					2021	2022	2023
Стационарлық көздер							
1	Жылыту қазандығы, АИА	-	-	газ пропан	мәлімет жоқ	мәлімет жоқ	мәлімет жоқ
Мобильді көздер							
2	Жеңіл автокөлігі	ӘКК	-	бензин	2,195	1,396	0
3	Жеңіл автокөлігі	КҚК	-	бензин	11,485	5,690	2,538
4	ГАЗ А22R35-20 NEXТ жүк автокөлігі	АИА	43	бензин	1,650	0,830	1,832
5	ГАЗ А32R35 автокөлік	АИА	1167	бензин			
6	LOVOLTE354 шағын тракторы	АИА	79	дизель	0,794	2,461	0
7	STRONG В68OL экскаватор-тиегіші	АИА	831	дизель			
8	Манипулятор краны	АИА	841	дизель			

Күні: 16.07.2024 ж.

Жалдау тарифі негізінде сатып алу энергиясының түрі мен шығыны бойынша есептік бастапқы мәліметтер

GRI 305-2	Өлшем бірлігі	Заттай көріністегі сатып алынатын энергияның мәні		
		2021	2022	2023
<i>энергия түрлері бойынша:</i>				
Электр энергиясы	МВт.сағ.	322,45	237,83	200,86
Жылу энергиясы (көмір)	Гкал	58,53	46,79	41,13

Кеңселерді жалдау шарттарынан тарифтік мәліметтер

	2021				2022			2023		
	Тариф	Байзаков көшесі, 303	Республика алаңы, 4	Тұтыну көлемі	Тариф	Байзаков көшесі, 303	Жалпы сомасы, теңге	Тариф	Байзаков көшесі, 303	Тұтыну көлемі
		Жалпы сомасы, теңге				Жалпы сомасы, теңге			Жалпы сомасы, теңге	
Суық су, 1 м3	144,03	102808,31	6479,65	758,8	144,03	137101,99	951,9	144,03	136045,134	944,6
Кәріз, 1 м3	63,08	62747,2	4451,48	1065,3	63,08	76155	1207,3	63,08	83130,07	1317,9
Химиялық су, 1 м3	58,33	16407,71	1492,42	306,9	58,33	14917,41	255,7	64,64	24215,62	374,6
Ыстық су, 1 м3	5083,05	155982,21	10018,03	32,7	5083,05	106081,1	20,9	5846,03	125374,18	21,4
Жылыту, 1 м2	5083,05	1209479,55	48775,46	37,9	5083,05	1080683,9	32,5	5846,03	1026649,23	26,9
Желдеткіш, 1 м2	5083,05	587660,31	48775,46	19,2	5083,05	461932,3	13,9	5848,03	531501,53	13,9
Жылу шығыны, 1 м2	5083,05	49735,11		1,5	5083,05	11930,2	0,4	5846,03	13666,44	0,4
Электр энергиясы, кВт/сағ	17,12	5327836,75	192502,92	322449,7	18,25	4340361,96	237828,1	22,35	4489127,56	200855,8

Қоршаған ортаны қорғауға жұмсалған шығындар туралы алғашқы мәліметтер

Іс-шаралар түрі бойынша қоршаған ортаны қорғауға арналған шығындар	Өлшем бірлігі	2021	2022	2023
Технологияларды енгізу, оның ішінде	теңге	-	-	-
ЕЖҚТ	теңге			
АБЖ	теңге			
Орман климаттық жобалар	теңге	-	-	-
Энергия тиімділігі	теңге	-	-	-
Зерттеулер мен әзірлемелер	теңге	-	-	-
Эмиссиялар үшін төлемдер, оның ішінде	теңге	31 642,00	22 148,00	17 257,00
Эмиссиялар үшін нормативтік төлемдердің сомасы (салық)	теңге	31 642,00	22 148,00	17 257,00
Нормативтен тыс эмиссиялар үшін төлемдер сомасы	теңге	-	-	-
Жасыл жобаларды қаржыландыру	млн теңге	-	-	2 158,00
Барлығы:	млн теңге	0,03	0,02	2 158,02
Табиғат қорғау заңнамасын бұзғаны үшін айыппұлдар	Өлшем бірлігі	2021	2022	2023
Салынған айыппұл сомасы	теңге	-	-	-
Төленген айыппұл сомасы	теңге	-	-	-
Қаржылық емес санкциялардың жағдайлары	саны	-	-	-

Нормативтік төлемдер туралы мәліметтер No 870 декларациядан алынады

В ҚОСЫМШАСЫ. Ресурстарды тұтынуды есептеу

«Алматы индустриялық аймағы» ЖШС су есептегіштерінің көрсеткіштері бойынша:													
суық су және кәріз													
	қаңтар	ақпан	наурыз	сәуір	мамыр	маусым	шілде	тамыз	қыркүйек	қазан	қараша	желтоқсан	барлығы,
2021	87	64	69		156		1244			912	55		2587
2022	147	32	51	98	81	241	180	157	238	235			1460
2023	32	9		13	9	7	10	8	895	165	53	68	1269

«Алматы Бас ӘКК» АҚ-мен үй-жайларды жалға беру туралы жасалған шарттарға сәйкес

	2021				2022			2023			
	Тариф	Байзаков	Республи	Тұтыну	Тариф	Байзаков	Жалпы	Тариф	Байзаков	Тұтыну	
		көшесі,	ка			көшесі,			сомасы,		көшесі,
		Жалпы сомасы,		көлемі	Жалпы сомасы,		Жалпы сомасы,		көлемі		
		теңге			теңге		теңге				
Суық су, 1 м3	144,03	102808,3	6479,65	758,8	144,03	137102	951,9	144,03	136045,1	944,6	
Кәріз, 1 м3	63,08	62747,2	4451,48	1065,3	63,08	76155	1207,3	63,08	83130,07	1317,9	
Химиялық су, 1 м3	58,33	16407,71	1492,42	306,9	58,33	14917,41	255,7	64,64	24215,62	374,6	
Ыстық су, 1 м3	5083,05	155982,2	10018,03	32,7	5083,05	106081,1	20,9	5846,03	125374,2	21,4	
Жылыту, 1 м2	5083,05	1209480	48775,46	37,9	5083,05	1080684	32,5	5846,03	1026649	26,9	
Желдеткіш, 1 м2	5083,05	587660,3	48775,46	19,2	5083,05	461932,3	13,9	5848,03	531501,5	13,9	
Жылу шығыны, 1 м2	5083,05	49735,11		1,5	5083,05	11930,2	0,4	5846,03	13666,44	0,4	
Электр энергиясы, кВт/сағ	17,12	5327837	192502,9	322449,7	18,25	4340362	237828,1	22,35	4489128	200855,8	

Алматы ӘКК бойынша барлығы, АИА	2021	2022	2023
су шығыны, м3	3685,3	2688,51	2609,63
жылыту, Гкал	58,5	46,79191	41,13222
электр энергиясы, МВт/сағ	322,4497	237,8281	200,8558
кәріз, м3	3652,3	2667,276	2586,851

Г ҚОСЫМШАСЫ. Парниктік газдар шығарындыларын есептеу

Мобильді техникадан парниктік газдар шығарындыларын есептеу

Дереккөз атауы	Техника саны	Отын түрі	Нақты	Нақты	Техникалық	өлік құралда	Жылулық	шыға-	ПГ шығарындыларының	Жаһандық жылыну		Шығарынды	Метан шығарын-		Азот оксиді шығарын-		
			тұтыну	отын	жағдайды	ының жасы	құндылықт	ндыларыны	коэффициенті (к ₂),	коэффициенті (ЖЖК)		лар көлемі	дыларының көлемі		дыларының көлемі		
			л	ығыны (т _ж)	ескеретін	ескеретін	ы есептеу	коэффициент	тонн/ТДж		метанға	азот оксидіге	CO ₂ ,	тонна	CO ₂	тонна	CO ₂
			мың тонна	оэффициен	коэффициен	аударым	коэффицие	метан	азот	тонна			тонна	тонна	тонна		
			(П)	®	нті (Км),	tCO ₂ /ТДж						баламасында		баламасында			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
Алматы ӘКК, жеңіл машина																	
2021	2	бензин	2928,27	0,0021	1,1	1,05	43,97	69,3	0,033	0,0032	28	265	6,5136	0,0036	0,1003	0,0003	0,0921
2022	1		1864,1	0,0014	1,1	1,05	43,97	69,3	0,033	0,0032	28	265	4,1465	0,0023	0,0639	0,0002	0,0586
2023	1		1831	0,0013	1,1	1,05	43,97	69,3	0,033	0,0032	28	265	4,0729	0,0022	0,0627	0,0002	0,0576
Алматы КҚК, жеңіл машина																	
2021	-	бензин	21099,376	0,0154	1,1	1,05	43,97	69,3	0,033	0,0032	28	265	46,9334	0,0258	0,7228	0,0025	0,6633
2022	-		12240	0,0089	1,1	1,05	43,97	69,3	0,033	0,0032	28	265	27,2266	0,0150	0,4193	0,0015	0,3848
2023	1		3385	0,0025	1,1	1,05	43,97	69,3	0,033	0,0032	28	265	7,5296	0,0041	0,1160	0,0004	0,1064
Almaty Finance																	
			0	0,0000													
Индустриялық аймақ - Алматы																	
жүк машина-газель																	
		бензин															
2021	2			0,0017	1,05	1	43,97	69,3	0,0038	0,0057	28	265	5,0277	0,0003	0,0081	0,0004	0,1151
2022				0,0008	1,05	1	43,97	69,3	0,0038	0,0057	28	265	2,5291	0,0001	0,0041	0,0002	0,0579
2023				0,0009	1,05	1,05	43,97	69,3	0,0038	0,0057	28	265	2,8228	0,0002	0,0048	0,0003	0,0678
шағын																	
	2	дизель															
2021				0,0008	1,05	1	42,5	74,1	0,0039	0,0039	28	265	2,5005	0,0001	0,0039	0,0001	0,0366
2022				0,0025	1	1	42,5	74,1	0,0039	0,0039	28	265	7,7503	0,0004	0,0114	0,0004	0,1081
2023				0,0009689	1	1	42,5	74,1	0,0039	0,0039	28	265	3,0514	0,0002	0,0045	0,0002	0,0426
Көмірқышқыл газының тоннасына баламалы барлық қондырғылар бойынша ПГ шығарындыларының жалпы көлемі												2021	62,7174				
												2022	42,7606				
												2023	17,9390				

Д ҚОСЫМШАСЫ. Ластаушы заттардың шығарындыларын есептеу

"Алматы" ӘКК АҚ, «Almaty Finance» ЖШС, "Алматы қаласы әкімдігінің күрделі құрылыс кәсіпорны" ЖШС														
1.А.3.б.i														
	Объем потребления бензина	NOx (as NO ₂)	NMVOС	SOx (as SO ₂)	NH ₃	PM _{2.5}	PM ₁₀	CO	Pb	benzo(a) pyrene	benzo(b) fluoranthene	benzo(k) fluoranthene	Indeno (1,2,3-cd) pyrene	Total
	тыс.т	t	t	t	t	t	t	t	t	t	t	t	t	t
2021	0	0,00000	0,00000	0,00000	0,00000	0,00000	0,00000	0,00000	0,00000	0,00000	0,00000	0,00000	0,00000	0,00000
2022	0,01754	0,00015	0,00018	0,00018	0,00002	0,00000	0,00000	0,00149	0,00000	0,00000	0,00000	0,00000	0,00000	0,00202
2023	0,010296	0,00009	0,00011	0,00010	0,00001	0,00000	0,00000	0,00087	0,00000	0,00000	0,00000	0,00000	0,00000	0,00118
"Алматы — Индустриалдық аймағы" ЖШС														
1.А.3.б.ii														
	Бензинді тұтыну көлемі	NOx (as NO ₂)	NMVOС	SOx (as SO ₂)	NH ₃	PM _{2.5}	PM ₁₀	CO	Pb	benzo(a) pyrene	benzo(b) fluoranthene	benzo(k) fluoranthene	Indeno (1,2,3-cd) pyrene	Total
	тыс.т	t	t	t	t	t	t	t	t	t	t	t	t	t
2021	0	0,00000	0,00000	0,00000	0,00000	0,00000	0,00000	0,00000	0,00000	0,00000	0,00000	0,00000	0,00000	0,00000
2022	0,00165	0,00002	0,00002	0,00002	0,00000	0,00000	0,00000	0,00025	0,00000	0,00000	0,00000	0,00000	0,00000	0,00031
2023	0,00083	0,00001	0,00001	0,00001	0,00000	0,00000	0,00000	0,00013	0,00000	0,00000	0,00000	0,00000	0,00000	0,00016
1.А.3.б.iii														
	Дизельді тұтыну көлемі	NOx (as NO ₂)	NMVOС	SOx (as SO ₂)	NH ₃	PM _{2.5}	PM ₁₀	CO	Pb	benzo(a) pyrene	benzo(b) fluoranthene	benzo(k) fluoranthene	Indeno (1,2,3-cd) pyrene	Total
	тыс.т	t	t	t	t	t	t	t	t	t	t	t	t	t
2021	0	0,00000	0,00000	0,00000	0,00000	0,00000	0,00000	0,00000	0,00000	0,00000	0,00000	0,00000	0,00000	0,00000
2022	0,000794	0,00003	0,00000	0,00000	0,00000	0,00000	0,00000	0,00001	0,00000	0,00000	0,00000	0,00000	0,00000	0,00004
2023	0,002461	0,00008	0,00000	0,00001	0,00000	0,00000	0,00000	0,00002	0,00000	0,00000	0,00000	0,00000	0,00000	0,00012
Қоғам бойынша жиыны														грамм
2021		0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0000	0,0000	0,0000	0,00000	0,00000	0,0
2022		201,4	209,8	196,7	19,7	1,3	1,3	1742,8	0,0007	0,0001	0,0002	0,00008	0,00017	2373,0
2023		183,0	124,9	126,0	11,5	2,6	2,6	1016,7	0,0005	0,00007	0,00009	0,00005	0,00012	1467,4

ТЕРМИНДЕР МЕН АНЫҚТАМАЛАР

КЛИМАТТЫҢ ӨЗГЕРУІНЕ БЕЙІМДЕЛУ - климаттың өзгеруінің бақыланатын және болжанатын әсерлерімен [**Ошибка! Закладка не определена.**] байланысты шығындарды болдырмау және азайту және пайданы пайдалану процесі.

САЛЫМ (contribution) - қаржыландырушы ұйым әрекеттерінің климаттық мақсаттарға [52] қол жеткізуге жалпы әсері.

Ескертпелер

1) Климаттық салым а) пассивті климаттық шешімдермен де, б) климаттық мақсаттарға қол жеткізуге ықпал ететін міндетпен негізделген әдейі климаттық әсерлермен де туындаған әсерді ескереді.

2) Климаттың өзгеруінің алдын алу үшін ПГ шығарындыларының бірліктерімен көрсетіледі. Климаттың өзгеруіне бейімделу үшін ол қаржылық көрсеткіштерден көрінеді, мысалы, климаттық дүлей зілзалалар нәтижесінде шеккен шығындарды азайту.

3) Салым оң немесе теріс болуы мүмкін.

КЛИМАТТЫҢ ӨЗГЕРУІНІҢ ӘСЕРІ – климаттың өзгеруінен және соған байланысты төтенше метеорологиялық және басқа да табиғи құбылыстардан [1] туындаған экологиялық жүйелерде, қоғамда және экономикада байқалатын және болжанатын оң және теріс әсерлер.

МҮДДЕЛІ ТАРАПТАР - мүдделері ұйымның қызметі [53] қозғайтын немесе қозғауы мүмкін тұлғалар немесе топтар.

КЛИМАТТЫҢ ӨЗГЕРУІ - жаһандық атмосфераның құрамындағы өзгерістерді тудыратын адам әрекетімен тікелей немесе жанама негізделген он жыл немесе одан да ұзақ кезең ішінде климаттың жай-күйінің немесе оның өзгермелілігінің орташа көрсеткіштерінің статистикалық тұрғыдан маңызды ауытқуы және салыстырмалы уақыт кезеңдері [1] бойы байқалатын климаттың табиғи ауытқуларына әкеледі.

ИНВЕСТОР (investor) - активтерді басқаратын активтердің иелерін (мысалы, зейнетақы қорларын, сақтандыру компанияларын) және банктерді қоса алғанда, бірақ олармен шектелмей, қаржы активтері санатына жатқызылған үлестік немесе борыштық міндеттемелері бар жеке тұлға немесе ұйым [52].

Мысал - акционерлік капиталда қатысу үлесі бар Қор осы акцияны орналастырған компанияның инвесторларының бірі болып табылады.

ИНВЕСТИЦИЯЛАР (investment) - белгілі бір мақсаттарға және басқа да өзара тиімді әсерлерге қол жеткізу үшін ресурстарды бөлу [52].

Ескертпе - Инвестициялар үш түрлі түрге жатады: а) нақты активтер (мысалы, зауыт, шахта, ғимарат); б) қаржылық активтер (мысалы, борыштық, үлестік немесе өзге де қаржыландырудың кез келген нысаны); с) материалдық емес активтер (мысалы, зерттеулер мен әзірлемелерге байланысты активтер).

КЛИМАТТЫҚ ӘРЕКЕТТЕР (climate action) - салдарларды жұмсартуға және бейімделуге негізделген климаттық мақсаттарға қол жеткізу жөніндегі қаржыландырушы ұйымның бастамасы [52].

Ескертпелер:

1) Климаттық іс-қимылдар а) парниктік газдар шығарындыларын қысқартуға немесе болдырмауға немесе сіңіруді ұлғайтуға және б) климаттың өзгеруінің қолайсыз әсерлерінен адам және экологиялық жүйелердің осалдығын төмендетуге, тұрақтылығын ұстап тұруға және арттыруға және бейімделу мүмкіндіктерін арттыруға бағытталған.

2) Бастама қаржыгер немесе қаржыгерлер тобы өз ықпалын климат саласындағы мақсаттарға қол жеткізуге бағытталатындай етіп жүзеге асыруға қабылдаған шешімге жатады. Бұл нақты инвестициялық/кредиттік шешім, қаржыландырушы ұйымның (ұйымдардың) инвестициялық/кредиттік стратегиясының, саясаты мен процестерінің тұрақты өзгеруі немесе қатысу және өзінің ықпалын пайдалану үшін басқа қаржыландырушы ұйымдарды жұмылдыруға бағытталған іс-әрекеттер болуы мүмкін.

3) Қол жеткізу нақты экономикадағы климаттық мақсаттармен келісілетін өзгерістермен сипатталады.

КРЕДИТОР (lender) - қарыз алушыға шарттық талаптармен, әдетте белгіленген мерзім ішінде және пайыздарды төлеумен қаражатты қайтаруды есептей отырып, тұтынуды немесе инвестицияларды қаржыландыру үшін ақша беретін жеке тұлға немесе ұйым [52].

ПАРНИКТІК ГАЗДАР БОЙЫНША ЕСЕП (greenhouse gas report; GHG report) - ПГ шығарындылары бойынша және ұйымның ПГ сіңіру/жою туралы немесе болжамды пайдаланушыларға ПГ бойынша жоба туралы ақпарат беруге арналған құжат [46].

ӨТУ ТӘУЕКЕЛІ (transition risk) - төмен көміртекті экономикаға көшумен байланысты тәуекел [4].

Ескертпелер:

1) Көшу тәуекелі климаттың өзгеруі салдарын жұмсарту және оларға бейімделу жөніндегі талаптарды орындау үшін саясатқа/саяси бастамаларға, құқықтық және нормативтік міндеттемелерге, шарттық міндеттемелерге, технологиялық және нарықтық өзгерістерге байланысты.

2) Көшу тәуекелі қаржыландырушы ұйымның қаржылық көрсеткіштері мен беделіне әсер етудің әртүрлі деңгейлеріне әкеледі.

3) Көшу тәуекелдері тиісті юрисдикциялардағы ағымдағы және күтілетін саяси шектеулермен және ынталандырулармен, технологиялардың өзгерістерімен және қол жетімділігімен, сондай-ақ нарықтағы өзгерістермен байланысты.

КЛИМАТТЫҢ ӨЗГЕРУІНЕ ОСАЛДЫҒЫ - экологиялық жүйелердің, қоғам мен экономиканың климаттың өзгеруінің қолайсыз әсеріне ұшырауы [1].

ФИЗИКАЛЫҚ ҚАУІП (physical risk) - климаттың өзгеруіне байланысты оқиғалық (өткір) немесе ұзақ мерзімді (созылмалы) климаттық модельдердің өзгеруі нәтижесінде туындайтын қатер [4].

Ескертпелер:

1) Физикалық тәуекелдердің ұйымдар үшін қаржылық салдары болуы мүмкін, мысалы, қол жетімділіктің, су көздері мен сапасының, азық-түлік қауіпсіздігінің өзгеруіне байланысты активтерге тікелей әсер ету және жеткізу

тізбектеріне, сондай-ақ ұйымдардың үй-жайлары мен операцияларына, жеткізу тізбектеріне, көліктік қажеттіліктерге және температураның төтенше өзгеруіне байланысты қызметкерлердің қауіпсіздігіне жанама әсер ету.

2) Жіті физикалық тәуекелдер циклондар, дауылдар немесе су тасқыны сияқты төтенше ауа райы құбылыстарының ауырлығының ұлғаюын қоса алғанда, оқиғаларға бағдарланған тәуекелдерге жатады..

3) Созылмалы физикалық тәуекелдер теңіз деңгейінің көтерілуін немесе созылмалы жылу толқындарын тудыруы мүмкін климаттық үлгілердегі ұзақ мерзімді өзгерістерге жатады (мысалы, тұрақты неғұрлым жоғары температура).

ҚАРЖЫЛАНДЫРУШЫ ҰЙЫМ (financier) - инвестор және кредитор [52].

МАҚСАТ (target) - қаржыландырушы ұйым үшін қолда бар нарықтық мүмкіндіктерді ескере отырып, қаржыландырушы ұйымның әсерін барынша арттырудың түпкілікті мақсатымен өзінің климаттық әсерімен қол жеткізуге ниетті өлшенетін нәтиже мен әсер [52].

Ескертпелер:

1) Егер климаттық мақсаттармен шамалас ауқымда және қарқында экономиканың нақты секторында ПГ шығарындыларын азайтуға ықпал ете отырып, инвестициялар объектісінің мінез-құлқын өзгертуге бағытталса, қаржыландырушы ұйым үшін салдарларды жұмсарту жөніндегі мақсат ғылыми негізделген болып есептеледі.

2) Мақсатқа қол жеткізу үшін қаржыландырушы ұйым бір немесе бірнеше климаттық іс-қимылды жүзеге асыра алады.

3) Мақсат портфель деңгейінде белгіленуі және жекелеген климаттық іс-қимылдарға каскадталуы мүмкін. Ол жеке климаттық әрекеттер немесе бірқатар климаттық әрекеттер үшін белгіленуі мүмкін.

ЭКОЛОГИЯЛЫҚ ТӘУЕКЕЛ - қоршаған ортада теріс өзгерістердің пайда болу тәуекелі немесе ұйымның қоршаған ортаға теріс әсерінің салдарынан туындайтын осы өзгерістердің ұзақ мерзімді қолайсыз салдарлары.

ПАЙДАЛАНЫЛҒАН КӨЗДЕРДІҢ ТІЗІМІ

1 Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексі 2021 жылғы 2 қаңтардағы № 400-VI ҚРЗ (<https://adilet.zan.kz/rus/docs/K2100000400>)

2 GRI стандарттар жиынтығы. Осы Климаттық есепте GRI 1, 2, 3, 101, 302, 303, 305, 306, 308 стандарттарының талаптары ескерілген (<https://www.globalreporting.org/how-to-use-the-gri-standards/gri-standards-english-language/>)

3 GRI 3: Material Topics 2021 (Маңызды тақырыптар, 2021 ж.), GRI 3-1, 3-2 (2-сілтемедегі құжатқа сілтеме)

4 Task Force on Climate-related Financial Disclosures. Implementing the Recommendations of the Task Force on Climate-related Financial Disclosures, 2021 (Климатқа байланысты қаржылық ақпаратты ашу жөніндегі нысаналы топ. Климатқа байланысты қаржылық ақпаратты ашу жөніндегі нысаналы топтың ұсынымдарын іске асыру, 2021) (<https://www.fsb-tcfd.org/>)

5 Директорлар кеңесі бекіткен "Алматы" әлеуметтік-кәсіпкерлік корпорациясы" АҚ-ның 2023-2025 жылдарға арналған даму бағдарламасы, 2023 жылғы 4 мамырдағы № 4 хаттама (<https://spkalmaty.kz>)

6 Жалғыз акционердің 12.09.2023 жылғы № 30 шешімімен бекітілген "Алматы" әлеуметтік-кәсіпкерлік корпорациясы" акционерлік қоғамының корпоративтік басқару кодексі (<https://spkalmaty.kz>)

7 "Алматы" әлеуметтік-кәсіпкерлік корпорациясы" акционерлік қоғамының тұрақты даму саласындағы саясаты "Алматы" әлеуметтік-кәсіпкерлік корпорациясы" акционерлік қоғамы Директорлар кеңесінің шешімімен бекітілген, "Алматы" әлеуметтік-кәсіпкерлік корпорациясы" акционерлік қоғамы Директорлар кеңесінің 12.10.2023 жылғы № 10 отырысының хаттамасына 1-қосымша (<https://spkalmaty.kz>)

8 "Алматы" әлеуметтік-кәсіпкерлік корпорациясы" акционерлік қоғамының Директорлар кеңесі туралы ереже, "Алматы" ӘКК" АҚ Жалғыз акционерінің 2020 жылғы «18» қыркүйектегі № 29 шешімімен бекітілген (<https://spkalmaty.kz>)

9 "Алматы" әлеуметтік-кәсіпкерлік корпорациясы" акционерлік қоғамының басқармасы туралы ереже, "Алматы" ӘКК" АҚ Директорлар кеңесінің 02.12.2022 жылғы № 12 шешімімен бекітілген. (<https://spkalmaty.kz>)

10 "Алматы" ӘКК" АҚ Директорлар кеңесінің Тағайындау, сыйақы және әлеуметтік мәселелер жөніндегі комитеті туралы ереже, 2019 жылғы 6 қарашада "Алматы" ӘКК" АҚ Директорлар кеңесінің шешімімен бекітілген, № 13 хаттама (<https://spkalmaty.kz>)

11 "Алматы" ӘКК" АҚ Директорлар кеңесінің Стратегиялық және бюджеттік жоспарлау комитеті туралы ереже, "Алматы" ӘКК" АҚ Директорлар кеңесінің 2019 жылғы 6 қарашадағы шешімімен бекітілген, № 13 хаттама (<https://spkalmaty.kz>)

12 "Алматы" ӘКК" АҚ Директорлар кеңесінің Аудит комитеті туралы ереже, "Алматы" ӘКК" АҚ Директорлар кеңесінің 2019 жылғы 6 қарашадағы шешімімен бекітілген, № 13 хаттама (<https://spkalmaty.kz>)

13 "Алматы" әлеуметтік-кәсіпкерлік корпорациясы" акционерлік қоғамы стейкхолдерлерінің картасы, "Алматы" әлеуметтік-кәсіпкерлік корпорациясы" акционерлік қоғамы Директорлар кеңесінің шешімімен бекітілген "Алматы" әлеуметтік-кәсіпкерлік корпорациясы" акционерлік қоғамы Директорлар кеңесінің 12.10.2023 жылғы № 10 хаттамасына з/ қосымша (<https://spkalmaty.kz>)

14 "Алматы" ӘКК" АҚ инвестициялық жобаларын қарау, іріктеу және сүйемелдеу қағидалары "Алматы" ӘКК" АҚ Басқармасының шешімімен бекітілген, 13.10.2022 жылғы № 59 хаттама. (<https://spkalmaty.kz>)

15 "Алматы" ӘКК" АҚ қызметкерлерінің қызметін бағалау ережесі Басқарманың 30.12.2020 жылғы № 82 шешімімен бекітілген (<https://spkalmaty.kz>)

16 "Алматы қаласы әкімдігінің күрделі құрылыс кәсіпорны" ЖШС ескі тұрғын үйлерді жөндеу бойынша инвесторларды іріктеу ережесі 28.02.2020 жылғы № 43п бұйрығымен бекітілген. (<https://spkalmaty.kz>)

17 CDP Climate Change 2023 Scoring Methodology (Климаттың өзгеруі бойынша CDP бағалау әдіснамасы, 2023) (<https://guidance.cdp.net/en/guidance?cid=46&ctype=theme&idtype=ThemeID&inccchild=1µsite=0&otype=ScoringMethodology&page=1&tags=TAG-605%2CTAG-13071>)

18 GRI 2: General Disclosures 2021 (Жалпы ережелер, 2021 г.), GRI 2-12, 2-13, 2-14, 2-18, 2-19, 2-22, 2-23, 2-24, 2-25, 2-27, 2-29 (2-сілтемедегі құжатқа сілтеме)

19 GRI 308: Supplier Environmental Assessment 2016 (Жеткізушінің экологиялық бағасы, 2016) (2-сілтемедегі құжатқа сілтеме)

20 The UN Global Compact (2000) (Біріккен Ұлттар Ұйымының Жаһандық шарты - тұрақты даму саласындағы корпоративтік бастама) (<https://unglobalcompact.org/>)

21 Алматы қаласының 2025 жылға дейінгі даму бағдарламасы және 2030 жылға дейінгі орта мерзімді перспективалар Алматы қаласы әкімдігінің 15.12.2022 жылғы № 4/705 қаулысымен бекітілген. (<https://spkalmaty.kz>)

22 "Алматы" ӘКК" АҚ тәуекелдерді басқару саясаты "Алматы" ӘКК" АҚ Директорлар кеңесінің 30.06.2021 жылғы № 11 шешімімен бекітілген (<https://spkalmaty.kz>)

23 Бизнес-процестерді, оларға тән тәуекелдерді және тәуекелдің негізгі индикаторларын айқындау қағидалары. Қоғамның СД 2023 жылғы 27 қаңтарда бекіткен тіркелімі және Тәуекелдер картасы

24 2023 жылғы 25 шілдедегі ДК шешімімен бекітілген тәуекелдердің түйінді индикаторларының паспорты, № 8 хаттама.

25 Қоршаған орта және даму жөніндегі БҰҰ Конференциясы қабылдаған Қоршаған орта және даму жөніндегі Рио-де-Жанейро декларациясы, 1992 жылғы 3-14 маусым

(https://www.un.org/ru/documents/decl_conv/declarations/riodecl.shtml)

26 Қазақстан Республикасының Ауаны алыс қашықтыққа трансшекаралық ластау туралы конвенцияға қосылуы туралы Қазақстан Республикасының 2000 жылғы 23 қазандағы N 89-ІІ Заңы (<https://adilet.zan.kz/rus/docs/Z000000089>)

27 БҰҰ Климаттың өзгеруі туралы негіздемелік конвенциясының 8-ұлттық қатынасы және Қазақстан Республикасының 5-екі жылдық баяндамасы. Астана, 2022 - 491 бет (https://unfccc.int/sites/default/files/resource/8NC_Kazakhstan_2022v1.0.pdf)

28 GRI 101: Biodiversity 2024 (Биоәртүрлілік, 2024) (2-сілтемедегі құжатқа сілтеме)

29 Біріккен Ұлттар Ұйымының Климаттың өзгеруі туралы негіздемелік конвенциясын ратификациялау туралы Қазақстан Республикасы Президентінің Жарлығы 1995 жылғы 4 мамыр N 2260 (<https://adilet.zan.kz/rus/docs/U950002260>)

30 Париж келісімін ратификациялау туралы Қазақстан Республикасының 2016 жылғы 4 қарашадағы № 20-VI Заңы (<https://adilet.zan.kz/rus/docs/Z1600000020>)

31 Климаттың өзгеруіне жаһандық ден қоюға Қазақстан Республикасының жаңартылған ұлттық үлесін бекіту туралы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2023 жылғы 19 сәуірдегі № 313 қаулысы (<https://adilet.zan.kz/rus/docs/P2300000313>)

32 Қазақстан Республикасының 2060 жылға дейінгі көміртегі бейтараптығына қол жеткізу стратегиясын бекіту туралы Қазақстан Республикасы Президентінің 2023 жылғы 2 ақпандағы № 121 Жарлығы (<https://adilet.zan.kz/rus/docs/U2300000121>)

33 GRI 302: Energy 2016 (Энергетика, 2016) (2-сілтемедегі құжатқа сілтеме)

34 Парниктік газдарды ұлттық түгендеудің КӨЖҮТ басшылыққа алынатын қағидаттары, 2006 г. (<https://www.ipcc-nggip.iges.or.jp/public/2006gl/russian/index.html>)

35 «Антропогендік және табиғи радиациялық әсер» КӨЖҮТ, 2013 ж. Бесінші бағалау баяндамасына 8-қосымша (https://www.ipcc.ch/site/assets/uploads/2018/02/WG1AR5_Chapter08_FINAL.pdf)

36 Экономиканың реттелетін секторларындағы бенчмаркалардың тізбесін бекіту туралы Қазақстан Республикасы Экология, геология және табиғи ресурстар министрінің м.а. 2021 жылғы 19 шілдедегі № 260 бұйрығы (<https://adilet.zan.kz/rus/docs/V2100023621>)

37 «Қазақстан Республикасының отын-энергетика кешенін дамытудың 2022 - 2026 жылдарға арналған тұжырымдамасын бекіту туралы». «Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2014 жылғы 28 маусымдағы № 724 қаулысына өзгерістер енгізу туралы» Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2023 жылғы 28 наурыздағы № 260 қаулысы (<https://adilet.zan.kz/rus/docs/P1400000724>)

38 GRI 305: Emissions 2016 (Эмиссиялар, 2016) (2-ескертудегі құжатқа сілтеме)

39 «Қоршаған ортаға теріс әсер еткені үшін төлем жөніндегі декларация (870.00-нысан)» салық есептілігін жасау қағидалары Қазақстан Республикасы Премьер-Министрінің орынбасары - Қаржы министрінің 2022 жылғы 14 сәуірдегі № 409 бұйрығына 21-қосымша (<https://adilet.zan.kz/rus/docs/V2000019897>)

40 ЕМЕР/ЕЕА air pollutant emission inventory guidebook 2023. Technical guidance to prepare national emission inventories, ЕЕА R Report 06//2023 (2023 жылға арналған ЕМЕР/ЕАОС атмосферасына ластаушы заттардың шығарындыларын түгендеу жөніндегі нұсқау. Шығарындылардың ұлттық кадастрларын дайындау бойынша техникалық басшылық, ЕЕА R Report 06//2023) (<https://www.eea.europa.eu/publications/emep-eea-guidebook-2023>)

41 GRI 303: Water and Effluents 2018 (Су және сарқынды сулар, 2018) (2-сілтемедегі құжатқа сілтеме)

42 GRI 306: Waste 2020 (Қалдықтар, 2020) (2-сілтемедегі құжатқа сілтеме)

43 IFRS S1 General Requirements for Disclosure of Sustainability-related Financial Information (МСФО S1 «Тұрақты дамуға байланысты қаржылық ақпаратты ашуға қойылатын жалпы талаптар») (<https://www.ifrs.org/issued-standards/ifrs-sustainability-standards-navigator/ifrs-s1-general-requirements/>)

44 IFRS S2 Climate-related Disclosures (МСФО S2 «Климатқа байланысты ақпаратты ашу») (<https://www.ifrs.org/issued-standards/ifrs-sustainability-standards-navigator/ifrs-s2-climate-related-disclosures/>)

45 Шаруашылық және (немесе) өзге де қызметті жүзеге асыру кезіндегі энергетикалық тиімділік ең озық қолжетімді техникалар жөніндегі анықтамалықты бекіту туралы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2024 жылғы 23 қаңтардағы № 24 қаулысы (<https://adilet.zan.kz/rus/docs/P2400000024>)

46 ҚР СТ ISO 14064-1-2019 «Парниктік газдар. Ұйым деңгейінде парниктік газдар шығарындылары және сіңірулері/жойылулары туралы сандық бағалау және есептілік жөніндегі талаптар мен нұсқау» (https://new-shop.ksm.kz/catalog/STRK_ISO_14064-1-2019/)

47 «Парниктік газдар шығарындылары мен сіңірулерін есептеу әдістемесін бекіту туралы» - «Жылу электр станцияларының қазандықтарынан, жылу электр орталықтарынан және қазандықтардан парниктік газдар шығарындыларын есептеу әдістемесі» Қазақстан Республикасы Экология және табиғи ресурстар министрінің 2023 жылғы 17 қаңтардағы № 9 бұйрығына 2-қосымша (<https://adilet.zan.kz/rus/docs/V2300031735>)

48 Парниктік газдар шығарындылары мен сіңірулері саласындағы мемлекеттік реттеу қағидаларын бекіту туралы Қазақстан Республикасы Экология, геология және табиғи ресурстар министрінің 2022 жылғы 28 наурыздағы № 91 бұйрығы. (<https://adilet.zan.kz/rus/docs/V2200027301>)

49 GHG Protocol. Technical Guidance for Calculating Scope 3 Emissions. Supplement to the Corporate Value Chain (Scope 3) Accounting & Reporting Standard, WRI, 2011 (ПГ бойынша хаттама. 3-санаттағы шығарындыларды есептеу бойынша техникалық басшылық. Корпоративтік есепке алу және есептілік стандартына толықтыру (3-санат)) (<https://ghgprotocol.org/scope-3-calculation-guidance-2>)

50 ҚР СТ 3332-2018 Парниктік газдар. Ұйым деңгейінде парниктік газдар шығарындылары туралы сандық анықтау және есептілік. ISO 14064-1 колдану жөніндегі нұсқаулық (<https://new-shop.ksm.kz>)

51 The Corporate Value Chain (Scope 3) Accounting and Reporting Standard (Құн құрудың корпоративтік тізбегін есепке алу және есептілік стандарты (3-сала)) (<https://ghgprotocol.org/corporate-value-chain-scope-3-standard>)

52 СТ РК ISO 14097-2022 «Парниктік газдар менеджменті және онымен байланысты қызмет. Климаттың өзгеруіне жататын инвестициялар мен қаржыландыру бойынша бағалау мен есептілікке қойылатын қағидаттар мен талаптарды қамтитын жалпы схема» (https://new-shop.ksm.kz/catalog/STRK_ISO_14097-2022/)

53 GRI 1: Foundation 2021 (Негіздер, 2021) (<https://www.globalreporting.org/how-to-use-the-gri-standards/gri-standards-english-language/>)

ҚЫСҚАРТУЛАР МЕН БЕЛГІЛЕУЛЕР ТІЗБЕСІ

Осы Есепте мынадай белгілер мен қысқартулар қолданылады:

Алматы қаржы - жауапкершілігі шектеулі серіктестігі "Almaty Finance (Алматы қаржы)";

"Алматы" ӘКК" АҚ, Қоғам – "Алматы" әлеуметтік-кәсіпкерлік корпорациясы" акционерлік қоғамы;

ЖЖМ – жанар-жағармай матриалдары;

АИА - "Алматы индустриалық аймағы" ЖШС;

ЛЗ - ластаушы заттар;

ҚНҚ - қызметтің негізгі көрсеткіштері;

ҚР ЭТРМ – Қазақстан Республикасы Экология және табиғи ресурстар министрлігі;

ЕҚТ - ең озық қолжетімді технологиялар;

ҒЗТҚЖ - ғылыми-зерттеу және тәжірибелік-конструкторлық жұмыстар;

ҚОҚ - қоршаған ортаны қорғау;

ПГ - парниктік газдар;

КҚК - «Алматы қаласы әкімдігінің күрделі құрылыс кәсіпорны» ЖШС;

ҚР - Қазақстан Республикасы

СД - директорлар кеңесі

ЖШС - Жауапкершілігі шектеулі серіктестік;

benzo(a) pyrene, benzo(b) fluoranthene, benzo(k) fluoranthene, Indeno (1,2,3-cd) pyrene – орнықты органикалық ластаушыларға жататын полициклді көмірсутектерді белгілеу;

CH₄ - метан;

CO – көміртек оксиді;

CO₂ – көміртек диоксиді;

CO₂-e – көміртек диоксиді тоннасының баламасы;

ESG - Environmental, Social, Governance — табиғат, қоғам, басқару - бұл компанияның тұрақты дамуына ықпал ететін бизнес жүргізудің тәсілі;

GRI - Global Reporting Initiative – Жаһандық есептілік бастамасы;

IFRS (КЕХС) - International Financial Reporting Standards - қаржылық есеп берудің халықаралық стандарттары;

NH₃ – аммиак;

NMVOС, МҰОҚ – метан емес ұшпа органикалық қосылыстар;

NO_x – бір мәнге келтірілген әртүрлі азот тотықтарының атмосфераға шығарындыларын белгілеу – NO₂ (азот диоксиді)

N₂O – азот оксиді;

Pb – қорғасын;

Pm_{2,5}, Pm₁₀, TЧ_{2,5}, TЧ₁₀ – мөлшері 2,5 микрон немесе 10 микрон қатты бөлшектер;

SO_x – бір мәнге келтірілген атмосфераға әртүрлі күкірт тотықтарының шығарындыларын келтіру - SO₂ (күкірт диоксиді, күкіртті ангидрид);

TCFD - Task Force on Climate-related Financial Disclosures - Климатқа байланысты қаржылық ақпаратты ашу жөніндегі нысаналы топ.

ОРЫНДАУШЫЛАР ТІЗІМІ

Жұмыстар жетекшісі:

«Eurasian GHG Management»
ЖШС валидация және
верификация жөніндегі
сарапшысы, инженер-
механик

(КОЛЫ, КҮНІ)

Е.С. Никифорова

Бірлескен орындаушылар:

«Eurasian GHG Management»
ЖШС даму жөніндегі
директоры, іскерлік
әкімшілендіру бакалавры

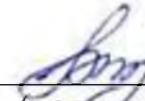

(КОЛЫ, КҮНІ)

А.О. Никифоров

Нормоконтролер

«Eurasian GHG Management»
ЖШС техникалық
сарапшысы, экономист

(КОЛЫ, КҮНІ)

Т.Ю.Лихачева